

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Verwaltung und Schriftleitung · Uprava in uredništvo: Puccinjeva 5 —
Tel. 31-22—31-26 — Erscheint wöchentlich · Izhaja vsak teden

Festbezugspreis jährlich · Naročnina letno Lit 24 — Einzelverkaufspreis
· Posamezna številka Cent. 80.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Führerjev glavni stan, 29. avg. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Ob spodnji Seini smo umaknili glavne naše čet na severni breg reke. Sovražnik, ki je pritiskal za nami, je običal v obrambnem ognju. Ustavili smo nasprotnikove sunke z njegovih predmostij severozapadno od Pariza. Naša oporišča v mestu so po večdnevem težkem boju podlegla sovražnikovi premoči.

Vzhodno od Pariza je zavlil sovražnik sedaj na široki črti proti severu, da bi preko črte Chalons ob Marni—Chateau Thierry udaril v naš južni bok. Ob Marni so se razvili siloviti boji s sovražnikovi prednjimi stražami.

Posadka Marsellea se tesno stisnjena na ozkem prostoru v luki še nadalje junaško upira sovražniku.

V dolini Rhone so se naše čete na povelje umaknile proti severu.

Oddelek težkih bojnih letal je izvedel v pretekli noči osredotočen napad na sovražnikovo oporišče Melun južnovzhodno od Pariza.

V vodovju severno od Le Havra so potopile zaščitne ladje sovražnikov brzi čoln po hudem boju z rušilci in brzimi čolni zavarovano križarko. Pri tem smo izgubili en lasten čoln, 2 pa sta bila poškodovana.

Izredna bojna sredstva vojne mornarice so potopila pred južno francosko obalo ponovno sovražnikov topniški brzi bojni čoln in neko stražno ladjo, kakor tudi manjšo edinico neugotovljenega tipa.

London in njegovi zunanji okrajji so še nadalje pod ognjem orožja »V 1«.

V Italiji je nadaljeval sovražnik ves dan močne napade v jadranskem obalnem obseku, vendar pa je v izgub polnih bojih le malo napredoval.

V Rumuniji so se borili naši oddelki na obeh straneh spodnjega Pruta proti sovražniku, ki navaljuje od vseh strani. Južnozpadno od spodnjega Sereta je padel Buzau po težkem boju v sovjetake roke. Pri tem je bilo uničenih 27 sovražnikovih oklopnikov. V južnem delu vzhodnih Karpatov so na madžarskem mejnem področju v teku ogorčeni boji nemških in madžarskih čet proti prodirajočim sovjetskimi bojnim skupinam.

Od Gozdnih Karpatov pa do Finskega zaliva je prišlo večeraj do večjih vojnih dogodkov le na predmostju ob Visli zapadno od Baranova, na področju zapadno od Ostrova, severozapadno od Modohna in na področju pri Dorpatu. V teh odsekih so bili sovražnikovi napadi razbiti, sovjetske čete pa na več mestih v protinapadih vržene nazaj. Le posamič so malenkostno napredovali.

Severnoameriški bombniki so napadli več krajev dunajskega velepodročja in Madžarske. Sunki sovražnikovih lovskih letalcev so bili usmerjeni proti zapadnonemškemu področju.

V noči so odvrkla posamezna britanska letala bombe na mesta v renskem področju in na Vestfalsko.

Letalske obrambne sile so sestrelile 15 sovražnikovih letal, med temi 13 štirimotornih bombnikov.

Zopet kraljevo izdajstvo

In spet se je našel kralj, ki je zagrešil verolomstvo ter izročil svoj narod pogubi. Pred letom dni se je tako pregrešil stari savojski kralj s svojim maršalom Badoglijem, letos pa si je tak zgodovinski greh nakopal mladi rumunski kralj Mihael. Dne 23. avgusta je s posebnim proglasom pozval rumunsko armado, naj ustavi boj proti boljševiškim napadalcem. Izdajalska klika angleških politikov in lizunov je odstranila šefa države maršala Antonesca. Kralj je sestavil novo vlado, v kateri so razne stranke, glavno besedo pa imajo komunisti. Še pred kraljevim proglasom je izdajalska klika ponudila Moskvi pre-dajo.

Skupina rumunskih narodno zavednih rodoljubov je takoj sestavila svojo vlado in pozvala rumunski narod k odporu do zadnjega. Boj proti

Opomin resne dobe

Ni dvoma, da je vojna stopila v odločilno obdobje in da se bliža svojemu visku. Skoraj ni dneva, ki ne bi prinesel velikih novic, tako s fronte kakor tudi s političnega in diplomatskega bojišča. Pri vseh narodih, ki so vpleteni v vojno, se združujejo vse sile k skrajnemu naporu, da se doseže odločitev.

Razumljivo je, da ima tolikšno zgodovinsko dogajanje močan odmev tudi med Slovenci. To tembolj, ker smo tudi mi med vojujočimi se narodi. Že hudo nas je oplazila sedanja vojna. Bratomorno klanje pa je odprlo še posebno skeleče rane, ki venomer krvavijo. Zaradi neposredne udeleženiosti v vojni smo torej Slovenci tem bolj občutljivi in dojemljivi za novice z velikih frontnih in političnih bojišč. Toda na žalost smo še posebno sprejemljivi za marsikatero prazno ugibanje ali čenč, ki nam more le veliko škodovati.

Ze smo naglasili, da pripadniki nekaterih malih narodov nimajo prave sodbe o zmogljivosti velikih narodov. Zaradi tega pogostokrat ne sodimo prav o veličini nemškega odpora. Kadar koli izvršijo Nemci kak odmik iz strateških razlogov in zato, da štedijo svoje dragocene obrambne sile ter da obenem pridobijo na času, v katerem pripravljajo nove udarce, — vselej ob takih novicah, ki so za Nemčijo navidežno neugodne, imajo čvekači priložnost za svojo setev. Ni jim mar, da so kmalu postavljeni na laž. Hujšakom je samo do tega, da spravljajo ljudstvo v zmotu, sesejo nezaupanje in zmedo ter naklepajo vse, da di spravili ljudstvo v nesrečo. In ljudstvo je žal v veliki večini še vedno dovolj lahkoverno, da tu di po tolikih razoračanjih še vedno naseda različnim »velestrateškima« napovedim in praznim pričakovanjem.

Vse to bi bilo smešno, ako ne bi bridke izkušnje v tej vojni kazale, da lahko nastopijo usodne posledice. Najnovejši tak zgled nudi Varšava. Poljsko glavno mesto je silno trpelo že ob začetku sedanje vojne, ker se neuvidevni poljski voditelji niso pravočasno odločili za premirje, ki jim je bilo od strani Nemcev ponudeno. Trmoglavno so vztrajali pri obrambi in v izvrševanju angleških nasvetov. Ko pa je prav kmalu nato začelo treskati v nekatere dele Varšave, je bil odpor mahoma strl. Nedožlno ljudstvo je moralo plačati bahavost vodilnih činiteljev z mnogimi

krvavimi žrtvami in ruševinami. Nedavno pa je Varšava spet trpela. Ko so se boljševiki prikopali do bližine Varšave, se je v Varšavi pod vodstvom nekega »generala Boraz« začela dne 1. avgusta ob 15. uri vstaja. Toda boljševiki so izročili varšavske upornike pogubi. Od tistega trenutka, ko se je začela vstaja, so sovjetski topovi na bojišču pred Varšavo prenehali streljati, pričakovane sovjetske pomoči pa ni bilo. Namesto tega je Moskva obdolžila varšavske upornike, da so nastopili predčasno in brez stika s sovjetsko armado. Pod temi pogoji se je boril podtalni pokret v Varšavi v brezupnem boju proti velik nemški premoči. Poljske izgube so bile ogromne.

Kaj hočemo povedati? Naslednje odkrito besedo: Vsako podcenjevanje nemške moči in odpornosti je pogubno! To velja prav tako za odkrite sovražnike na frontah kakor za posamezne skupine, ki si v zmedbi vsakovrstnih poročil in govoric bogvekak obetajo. Če kdaj, naj danes ne bo zaman naše opozorilo: bodite trezni in razumni, odklanjajte vsakršna prišepetavanja, ne nasedajte bujskačem! Naša dežela je že dovolj krvavela zaradi boljševiške hujskarije. Tudi Ljubljana je že morala dati svoje žrtve, a vendar se lahko reče, da je v dosedanji vojni trpela neprimerno manj, kakor mnoga druga mesta v Evropi. Zato nima nobenega povoda, da bi prav ona bila kvačnica čenč in hujskarij, ki morejo Slovincem samo škodovati.

Ne bodimo šalobarde, ki z radovednostjo starih bab pobirajo vsakovrstne čenče, marveč a zdravim razumom in dostojnim mirom presojašno položaj v Evropi, ki je skrajno resen! Ne upoštevajmo samo negativnih novic, marveč ocenjujmo nemško silo po nestetih dokazih nedosegljivega junaštva, vzorne domovinske ljubezni, visoke discipline in organizacije, velikanske iznajdljivosti ter železne enotne volje, ki se ne da streti za nobeno ceno. Kolikor zahteva veliki čas tudi od nas sodelovanja in požrtvovalnosti, sprejmemo to voljno in disciplinirano. Kjerkoli je treba, postavimo celega moža! Mevže se nikoli v življenju niso kaj prida storile in ohlapni narodi se nikoli ne morejo prikopati do veljave. Mi pa hočemo kaj veljati v družbi evropskih narodov. Pamet v glavo, jezik za zobe, pridno na delo — pa bo vse prav in v redu!

boljševizmu je težak, toda tudi boljševiki so spričo dolgoletnega boja že močno oslabiljeni. Zato poziva narodna vlada Rumune, naj vzdrže in dajo iz sebe vse, da rešijo Rumunijo.

Seveda je nenadna zmeda med rumunsko vojsko imela slabe posledice in so boljševiki lahko prodrli globoko v Rumunijo. Toda nemške divizije so se v zvezi z rumunskimi oddelki, ki se hočejo nadalje boriti, prebrile skozi obroč in se učvrstile na Karpatih.

Na zapadni fronti

se je težišče bojev preselilo na široko območje Pariza. V velikih pariških predmestnih predelih so se razvili hudi boji, ki so se delno prenesli tudi v samo središče Pariza. Nasproti veliki premoči Angležev in Američanov, katerim pomagajo tudi francoski puntarji, se je nemško vodstvo odločilo za odmik, pri katerem zahtaja prodirajočemu sovražniku dan za dnem hude udarce. V ozadju pa se gradi povsem nova nemška obrambna črta, ki je en bo mogoče raztrgati. V južni Franciji se ogorčeno branijo nemška oporišča.

Novi ukrepi za totalno vojevanje

Sedanja borba na zapadni fronti je borba za čas. Trenutno najvažnejša naloga nemškega odpora je, da zadrži prodirajočega sovražnika do tleja, da bodo daleč okrog Nemčije ustvarjene nove, čvrste, neprodorne obrambne črte in da bo izgotovljenega dovolj novega tajnega orožja, ki bo popolnoma prevrnilo sedanje vojevanje. V vsej

Nemčiji se izvaja zgodovinski ukrepi za totalno vojevanje. Minister dr. Göbbels je storil vse potrebno, da bodo vsi sloji naroda enakomerno postavljeni v obrambo, bodi že na fronti ali v zaledju. Odpravljene so vse prireditve, ki služijo zabavi. Le še film in radio prinašata potrebno zabavo in razvedrilo. Pouk je ukinjen na mnogih šolskih zavodih, zrela mladina mora v službo domovine. Leposlovne in zabavne knjige se ne tiskajo več. Dnevni tisk se nadalje skrči. Poenostavljeno je tiskanje živilskih nakaznic. Vsakdo mora biti na teden zaposlen najmanj 60 ur. Dopusti so ukinjeni. — Za našo pokrajino te naredbe ne veljajo, razumljivo pa je, da bo usodni čas tudi pri nas v kratkem zahteval podobnih ukrepov.

Anglija pod točo »V 1«

Ni dneva, da ne bi angleški in ameriški listi poročali o deževanju nemškega maščevalnega orožja na London in južno Anglijo. Posamezni zadetki porušijo cele palače do tal, neštete pa poškodujejo. Velik del Londona je že izprazen. življenje v Londonu in južni Angliji se je pod vtisom maščevalnega orožja docela izpremenilo. Ob takem je razumljivo, zakaj se Angleži in Američani tako trudijo za odločitev. V borbo brezobzirno mečejo nešteto mostva, tankov, letal in drugega orožja, ker k odločitvi silijo strašne posledice nemškega tajnega orožja in pa strah pred onim, ki še pride.

DOMAČE NOVICE

Ne pobirajte polnilnih peres!

Pri letalskem napadu na Borovnico so angloameriški teroristi odmetavali tudi eksplozivna polnilna peresa. Če takemu peresu odbijete kapico, vedno v rokah eksplodira. Učinek eksplozije je precejšen, zato so poškodbe vedno hude, včasih tudi smrtne.

Varujte se teh ameriških »darov«! Starši, poučite in posvarite tudi svoje otroke, naj teh »igrač«, ki prinašajo smrt, ne pobirajo, ampak prijavijo najbližjim oblastvom, kje so jih videli. Poskrbite, da bodo opozorjeni vsi, tudi oni iz bolj oddaljenih krajev. Z opozorili in previdnostjo varujte dragocena slovenska življenja!

* Opozorilo vojnim obveznikom. Vojni obvezniki rojstnih letnikov 1914—1923, ki so z razglasom Vrhovnega konusarja za Jadransko Primorje pozvani k zdravniškemu pregledu in nastopu vojne službe, se opozarjajo, naj se točno drže objavljenega vrstnega reda in naj prihajajo pred naborno komisijo na Stadion, Vedovodna cesta, natančno določeni dan in uro, ki sta po razglasu določena zanje. Najkasneje do 8. ure zjutraj morajo biti vsi za določeni dan vpoklicani obvezniki na Stadionu, sicer se bo smatralo, da izbegavajo vojno dolžnost in se bo z njih postopalo strogo po predpisih. Kdor izmed obveznikov vpoklicanih rojstnih letnikov doslej iz kakršnega koli razloga še ni bil pri naboru, naj v izogib težkih zakonskih posledic zanesljivo pride k naboru 9. septembra 1944 ob 8. uri zjutraj in naj prinese tozadevno opravičilo s seboj.

* Letina na Goriškem je letos dovolj ugodna, da ne bi bilo treba stradati. Ako ne bi bilo dovolj pšenice, bi bilo koruze, graha, krompirja, fižola, posušenega sadja. Tudi oskrba z maščobo bi bila v tej sončni deželici za vojne razmere kar zadostna. Toda bratomorno klanje v deželi, pravi »Goriški list«, je vse to preprečilo in utegne se zgoditi, da pozimi ne bodo imeli masti ne mestni prebivalci, ne kmetje sami in tudi ne razbojnjaki v gozdu.

* Vinska letina na Trški gori letos ne kaže posebno lepo. Mnogi vinogradi so opustošeni, mnogi niso obdelani, kar pa je obdelanega, zlasti v višjih legah, ne obeta mnogo. Nekaj je kriva toča, največ pa pomanjkanje galice. Novo vino bo torej slabše od lanskega, a neprimerno dražje. Po dolenskih gostilnah točijo vino že po 45 do 50 lir, ker morajo gostilničarji daleč ponj proti Kostanjevici in v Škocijanske gorice.

* Pogumna rešiteljica. V Krki pri Bršljini so se v nedeljo popoldne mnogi kopali in naenkrat se je začel neki solarček sredi Krke potapljati. Ko je že izginil pod vodo, je skočila za njim ga. Lori Brezovarjeva, znana dobra plavalka. Poiskala je malega utopljenčka na dnu Krke in g vsega posinelega rešila smrti.

* Zelo lep je poklic otroške sestre negovalke, saj ima taka sestra ves čas opraviti samo z otročki. Ljubezen do tega posla je prirojena skoraj vsaki ženi. Sestre-negovalke se izobražujejo v enoletni strokovni šoli, ki je v sestavi Higienškega zavoda v Ljubljani, Lipičeva ul. 3 (Deželni dom). Prav te dni sprejema šola prošnje za sprejem gojenk. Zaželena je dovršena meščanska ali nižja srednja šola. Priporočamo sposobnim dekletom, da si izberó ta poklic, v katerem bodo gotovo naše zadovoljstvo.

* Smrti stoletne Goričanke. Na Hrušici so pokopali daleč naokoli znano »Marjano iz Hrušice«, ki je dosegla častljivo starost sto let. Še lani je bila prav čvrsta in je brala knjige brez nečelnikov. Izvrtstvo je znala pripovedovati o dogodkih v starih časih in obujati spomine iz mlajših dni.

* V Blagovci je umrl po daljši bolezni Janez Strekar, posestnik in bivši župan. Nad 20 let je vodil obširno in težavno blagoviško občino. Bil je tudi dolgo vrsto let cerkveni ključar in je bil na glasu kot veren in značajan poštenjak.

* Nočna nevihta je od 17 na 18 t. m. spet zadržala nad Novim mestom in okolico. Močno je deževalo in tudi treskalo. Dež je bil potreben vendar pa je bil prekratek. Nedavni dan so se spet nakopičili oblaki nad Novim mestom in sredi popoldneva je zabobnelo, kakor bi ustrelilo več topov naenkrat. Strela je udarila v novo vodovodno napravo, poškodovala je elektrarno in za nekaj časa zadržala dela. V rezervuarju sta bila dva moža, ki ju je moč strele vrgla po tleh hujšega pa ni bilo.

* Pasji dnevi so pri kraju. Po prejšnjem precej deževnem vremenu smo v pasjih dneh dobili

Prezident Rupnik je govoril zavednim Notranjcem

V Rovtahn na Notranjskem je bilo v nedeljo lepo uspelo protikomunistično zborovanje. Navdušeno je bil sprejet g. prezident general Rupnik, ki je izpregovoril naslednje:

Slovenci, Slovenke!

Rovtarski možje, žene, fantje in dekleta!

Tudi Rovtarji na tem lepem koščku slovenske zemlje so pravočasno spoznali stranpota in prepad, do katerih je prikolovratil slovenski narod. Rovtarji so bili med prvimi, ki so se zoperstavili satanski igri boljševikov, kateri so se sprtno skrivali pod »osvobodilno« fronto. Zagrabil so za orožje in udarili po tolovajih, kjer koli so jih pač v tem okolju dobili. Gladko so odbili vse roparske napade na Rovte in si tako ohranili mir in varnost.

Rovtarji, s tem ste si pridobili zasluge tudi za ostalo našo ljubljeno domovino. S tem ste dokazali, da so vaša domovinska čustva in ljubezen do grude in naroda močnejša kot židovski vplivi, ki so prihajali preko dela našega izobraženstva tudi k vam. Sedaj pač lahko presodite, kakšnega

dovolj sonca. Tako se je tudi letošnje poletje uveljavilo s precej izdatno vročino. Letina lepo kaže in povsod so na delu pridne roke, da spravijo vse na varno za prehrano zdaj in pozimi. Zlasti sadja je dovolj, vendar trpi zaradi škodljivcev, posebno zaradi zavijača in škriupa.

* Razprava o tajni pasji klavnici v Šiški se je pričela pretekli četrtek v nekdanji porotni dvorani ljubljanske sodišča. Na zatočno klopi je bilo poklicanih 37 oseb raznih poklicev in starosti, med njimi tudi starejša mladoletnica. Vsi seveda niso bili udeleženi pri špekulacijah s pasjim mesom, marveč bolj pri skrivnem kupovanju z živili. Martina Stembergerjeva, Terezija Smukova in Marica Turkova so v družbi s pobeglima Alojzijem Turkom in Josipom Grčarjem lovila pse, jih uničevale in s tem povzročile kljub sorazmerno majhni koristi veliko škodo. Započetnica je bila 45letna vdova Stembergerjeva iz Šiške. V mestu je izginilo 42 psov. Le 25 lastnikov je prijavil osvoje odškodninske zahtevke in skupni vrednosti 129.800 lir. Neki pes je bil namreč cenjen na 30.000 lir, drugi pa na nižje vsote. Obtoženke so meso prodajale razen kupcem v mestu kot kostrunovino po 55 lir kilogram. O sodbi bomo še poročali.

* Na podrtem železniskem mostu pri Novem mestu se je ponesrečil Florjan Kolenc, zbiratelj starinskih predmetov. Na poti domov v Irčo vas je izbral krajšo pot čez ruševine, pa je padel kake 4 m globoko na kup kamenja, kjer je obležal z razbito glavo in potlačeno roko. Kljub 77 letom si je kmalu spet opomogel.

* Štiri dni mrtva na domačem dvorišču. V ulici Bianca 7 je bivala 66letna starica Marija Boškini. Stanovala je sama v svoji hišici. Sosedje je v zadnjem času že več dni niso videli. Menili so, da je bolna. Eden zmed sosedov je slučajno srečal na ulici njenega sina, ki je na opozorilo pohitel k svoji materi. V stanovanju je ni našel. Stopil je na dvorišče, kjer jo je našel negibno na tleh. Bila je mrtva. Zdravnik je dognal, da jo je pred dnevi zadela kap. Štiri dni je ležala mrtva na domačem dvorišču.

* Ana Pervanje je padla. Ana Marija Pervanje, ki so ji rekli »goriški Daki« in ki ima na vesti okoli 300 umorov, je padla pri zadnji ofenzivi na Čepovan. »Goriški list« št. 32 pristavi k tej vesti, da so se pošteni ljudje iz Praprotnega oddahnili ob smrti tako pobesnele zveri. V isti številki poroča »Goriški list«, da se je zmračil um glavnemu terencu Baške doline, okrožnemu vodji na Kneži, Kogoju Begaj je po gozdu, se spotaknil in ubil.

* Štirje dečki med ruševinami. V Trstu so se igrali na zidu ob obali štirje dečki. Naenkrat se je zid zrušil in dva dečka sta ostala pod ruševinami, dva pa sta padla v morje. Reševalci so vse štiri rešili žive in jih odpeljali v bolnišnico.

* Najlepši roman letošnjega leta, po katerem segajo čitatelji v mestu in na deželi, se imenuje »Divjlina cvete«, nedavno je izšel v knjigi. Takoj ko se je pojavil na knjižnem trgu, je zbudil zaslužno pozornost. Prav tako se mladi in stari čitatelji vneajo za izvrstno povest »Brzonožec in Puščica«, katere dejanje se prav tako zajeto iz življenja med Indijanci in na svoj način izpopolnjuje knjigo »Divjlina cvete«. Ti dve knjigi lahko vsakomur priporočamo. Dobite ju v vseh knjigarnah ali pa naravnost pri upravi »Jutra«. Narodna tiskarna v Ljubljani, kjer ju lahko tudi pismeno naročite.

Prvega je — obnovite naročnino!

pomena je zvestoba domači grudi in rojakom. Naša gruda je zrasi našim prednikom, ki jih je usoda pred poldrugim tisočletjem postavila sem, prav v srce. Ko pa nas je Bog postavil sem, nam je naložil tudi nalogo, ki jo je določil vsem narodom, katerim je namenil lastno domovino. Ta božja zapoved nam nalaga, da negujemo in gojimo svojo domačo grudo in vse, kar na njej biva. Z vso pazljivostjo se moramo posvečati ljudem, a tudi živalim in rastlinam, ki jim služijo. Ta zvestoba pa zahteva tudi odpovedi in hrabro stiskanje zob v zaupanju v Vsemogočnega, ki mu je naš narod zaradi vernosti in vdanosti v mučeniskem trpljenju posvečen. Vsak narod ima svoj značaj in svojemu značaju odgovarjajočo nalogo, ki jo mora izpolniti. Slovenci, storimo vse, da bomo pred zgodovino stali kot narod, ki se zaveda svoje dolžnosti in časti!

Del človeštva, ki biva v naši domovini, so naši rojaki, ker pripadajo našemu narodu, naši ožji slovenski družini. Nikakor pa ne smemo pozabiti, da prav tako vsi skupaj tvorimo široo evropsko domovino. Zato štejemo k širši evropski družini tudi pripadnike drugih narodov, ki bivajo pri nas. In prav tako kot že po svoji prirojeni, nagnani lastnosti želimo, da bi se vsi pri nas dobro počutili, upravičeno želimo, da bi se naši ljudje v Nemčiji, Italiji, na Hrvaškem in drugje prav tako počutili.

Ker pripadamo evropski družini narodov, nas mora prav ista skrb, ki nas navdaja za naše rojake, navdajati tudi za naše evropske sorodnike. Prav tako kakor se borimo in skrbimo za ljudi in vse, kar je njihovega, v naši ožji domovini, moramo v borbi za nas same skrbeti in se boriti tudi za našo široo evropsko domovino. Zakaj dejstvo je, da brez protiboljševiške Evrope tudi naša domovina ne bo, kakor si jo želimo. Brez protiboljševiške Evrope tudi naš narod ne bo takšen, kakor ga je v svojih načrtih zasnovala Previdnost.

Prav tako kot ima naša majhna domovina smrtnega sovražnika žida v »ofarski« dobi, ki nas je zapeljal in zastrupil, da se med seboj mesarimo, ima tudi ostala Evropa istega sovražnika, ki hoče vse krščansko človeštvo ponizati na stopnjo brezdušnih in brezbožnih sužnjev zla in pekla.

Zato pa je treba strniti vse sile, da se mu kot narod — in to kot enoten in discipliniran narod — brez vseh posraskih namenov in želja zoperstavimo. Če namreč ne bomo nastopali tako, ne bo nič več naša last, ampak bomo zaigrali svoje najvišje dobrine. Ne bomo imeli domovine, ki nam je v tak ponos, nehali bomo obstojati kot narod. Boljševizem bo raztrgal družine, može bo ločil od žena, starše od otrok, rojake bo razgnal, jih pomešal z drugimi narodi, s črnci, z rumeno raso in nas bo kot delovno živino z bičem nagnal v sibirske gozdove, rudnike in tovarne.

Najhujša vojna vseh časov se bide sedaj za Evropo, za našo široo domovino. Prav včeraj smo imeli priložnost prvič okusiti grozote razdejanja, ki ga sejejo boljševiški pomočniki na našo častljivo mater Evropo. Hučo nas je prizadelo, toda marsikoga bo menda tudi spametovalo. Naša dolžnost je, da svojo narodno skupnost spričo vsega, kar nas v bodočnosti še utegne zadeti, še bolj strnemo, da bomo kot pravi rojaki znali v vsakem trpljenju biti med seboj bratje, ki si pomagajo k rešitvi in vstajenju. Prav tako pa se obrača naš gnus proti vsem, ki s svojim divjanjem podpirajo zločinski boljševizem, za kar morajo doprinesati svoji visoki davek otroci in žene naše krščanske celine. Toda verujemo v neskončnega Boga, ki bo naklonil vso svojo pomoč zdravim silam Evrope, da bo satanski naklep žida, kateri je načeval evropske narode drugega proti drugemu, propadel. Če ima zgodovina narodov še kakšen smisel, boljševiška zverina mora navzlic pomoči židovstvu zapisanih pomočnikov prej ali slej poginoti, da bodo evropski narodi zopet zaživeli svoje življenje, ki jim ga je namenila Previdnost.

V tej borbi sta Nemčija in nemški vojak prva borca za Evropo. Ta dva in z njo združene zdrave evropske sile se nikoli ne bodo pustile premagati od židov in njihovih pomočnikov, ampak jih bo stiska in grozeča nevarnost same zblžala za bodoče ustvarjanje v miru in redu. Ta zmaga pa bo tem prej izvojevana, čim prej bodo narodi izpolnili svojo evropsko in človeško dolžnost in dali vse svoje razpoložljive sile na razpolago za boj proti silam boljševiškega pekla. V tem skrajnem trenutku je torej tudi naša dolžnost, da strnemo vse svoje sile v neomajno enoto v slovenskem domobranstvu in se tako v vrstah domobranstva kot krepka celota borimo za slovenski prostorček v protiboljševiški Evropi, v čemer iso obsežene vse naše želje za rastjo. Le v takih borbi se homo rešili grozečega židovskega suženjstva in priborili lepšo bodočnost za naš narod in domovino.

Na Opčinah nad Trstom

Vsakogar, ki pride v Trst, potegne tudi na Opčine. Na Dalmatinskem trgu v Trstu se vsedeš na tramvaj, ki te pripelje v 22 minutah na Opčine. Tam zgoraj z Openskega vrha (397 m) imaš najboljši razgled na Trst, njegovo pristanišče in vso okolico. Pogled ti sega tja do Pirana, vzdolž Tržaškega zaliva do Milj in Kopra, pa tudi tja proti Devinu in Štivanu. Ko zreš tja dol, hitijo misli v davnino, ko so se dediči predrimske in rimske dobe (Trst, Milje, Koper, Piran, Devin in Tržič) sprijeli v hudem tekmovanju za prevlado na morju. Ves ta očarljivi svet ob morju je slikovito posejan s hišicami, tam gori na vrhu pa ponosno kraljujejo ob stiku kraških pečin in sinjega morja naše Opčine.

Najudobnejše prideš na Opčine s tramvajem. Odkar je stekla cestna železnica iz tržaškega mestnega osrčja na Opčine, so se poslednje sijajno razmahnile. Tržačani pa se popoldan radi pripeljejo na Opčine, se izprehodijo po romantični okolici ter se proti večeru vračajo nazaj v mesto. Tramvajška proga na Opčine je posebno mlakava od škorkljanskega trga, od koder se tramvaj strmo vzpenja navzgor. Od same škorklje pa do znamenitega Openskega obeliska, ki so ga postavili l. 1910, je vožnja spet hitrejša. Še nekaj minut, pa smo že pri obelisku. Ne daleč od tod je znano Opensko razgledišče v višini 400 m, od koder vidiš ob jasnih dneh vso okolico tja do vrhov Kamniških in Julijskih Alp. Pa tudi z drugega razgledišča 305 m lahko daleč naokoli občuduješ lepote tega sveta, ki je postavljen v stikališče kraških pečin in sinjega morja.

Opčine so se razvile kot dejansko tržaško predmestje. Slovijo pa tudi kot letoviščarski kraj

sredi kraških mlakavosti ter značilnosti. Če stopaš po lepi, široko asfaltirani cesti od obeliska proti trgu, opaziš vzdolž ceste številne hotele, kavarne, gostilne in prenočišča. Sem prihajajo v dobrih časih na letovišče Tržačani, pa tudi drugi petični imenitniki.

Že krajevno ime samo marsikaj pove. Ime Opčine ne poteka od občine, ker bi imeli potem najbrž več takšnih Opčin na našem slovenskem ozemlju. Verjetnejša je domneva, da je nastalo krajevno ime Opčine iz označbe »ob pečinah«. Ljudsko govornica, ki rada krajša besede v njihovi izgovorjavi, je napravila iz te označbe sedanje »Opčine«, ki so obveljale.

Opčine so resnično ob kraških pečinah. Če nadaljuješ pot z Opčin proti Prošekcu, ki slovi po svoji izvrstni kapljici, opaziš do 100 m visoke

navpične skale. Pravi kraški svet. Toda tudi pod zemljo se odgrinjajo vse njegove lepote in posebnosti. Komaj 3 km od Opčin je slavna podzemna jama v Briščikih, ki je 150 m globoka. Primerjajo jo glede na obliko orjakovemu žledcu. Jama je dolga 240 m. Pozornost vzbujata 12 m visoki stebel in 7 m visoki stalagmit, ki nalikuje po svoji zunanji podobi široki palmi. V omenjeni jami so bile najdene izkopenine iz neolitne in rimske dobe.

Osem kilometrov od Opčin je sloveča Trebenjska jama, ki je oddaljena 5 km od jame v Briščikih. Trebenjska jama je bila predmet dolgoletnih raziskovanj. Globoka je 329 m. Jama se znižuje v več nadstropij, na njenem dnu pa šumi podzemna reka, ki se vali sem iz škocjanske jame. Kake pol ure od tod pa je največja kraška dolina Orle. Globoka je 90 m, široka pa 300 m. Sem prihajajo ljubitelji prirode občudovat veličastne oblike kraške zemlje, ki se sklanja z Opčin dol k Jadranskemu morju. Popotnik.

Slive in češnje v domačem gospodarstvu

Slive in češnje so zaradi vsestranske uporabe v resnici sad čisto gospodarskega značaja. Za presno namizno prehrano pridejo v poštev pretežno debeloplodne, pozno zoreče češnje in slive, ki jih puščamo ob sončnem in suhem vremenu čim delj na drevesu, in sicer tako dolgo, da postane koža okrog peclja nagubana. Take so najslajše in najokusnejše, skratka prave slaščice. Zelene renklote in lepe debele plodne slive in češnje obiramo s peclji, vendar oprežno, da ne zbrisemo s plodov tako privlačnega in prikupnega voščenega nadiha. Popolnoma zrele češnje in slive so tudi najboljše za napravo okusnih cmokov, za vkuhanje in za napravo

odlične slivovke. Za prodajo se najbolj izplačajo zdrave, debelo plodne zgodnje sorte, ki gredo posebno v bližini mest, trgov in industrijskih središč zelo hitro in dobro v denar. Za slive, mirabele in renklote so pa dobri odjemalci in plačniki tovarne za konzerve, veletgovci s sadjem in branjevalci.

Najbolj ukoreninjena in cenjena predelava iz sliv in češelj v domačem gospodarstvu pri Čehih in Srbih in deloma tudi pri Hrvatih je češpijevica, češko »povidla«, hrvatsko »pekmez«. Te predelave sliv in češelj se v velikih količinah izvažajo iz teh krajev v zamejstvo. Žal, da je ta zdrava in tečna jed, ki jo ima rado staro in mlado, pri nas še tako malo vpeljana. Premalo vpeljana kljub temu, da ne potrebujemo za napravo mezge bog ve kakšnih dragih pripomočkov, temveč samo primeren lonec ali kotel, pripravno žično rešeto za precejanje in nekaj kozarcev, glinastih loncev ali dež za shranjevanje. Pri večjih kmetijah, kjer so pridelki večji, se pa nabava kotla za kuhanje sadja in primeren stroj za stiskanje in tlačenje sadne mezge vsekakor izplača.

Da se ta zdrava, tečna in okusna hrana pri nas na Slovenskem ni bolj udomačila, je predvsem krivo to, da gojimo premalo žlahtnih češelj in sliv, ki so za razne predelave odlične in pa dejstvo, da je v naših gospodinskih šolah vse premalo pouka, predvsem za kmečka dekleta, o pripravljanju sadnih mezd in sadnih sokov na razne načine in v raznih oblikah. Čim bodo naša pridna kmečka dekleta deležna v tem pogledu več pouka in bodo pričela predelavati doma sadje v slastno sadno mezgo in sadne sokove, bodo kmalu izgintle v jerbasih, košarah in cekarjih steklenice, s slivovko in žganjem sadjevcem. Kaj kmalu bo to omamljujočo pijačo, ki zmanjšuje voljo in delovno moč, nadomestila sladka in redilna, na kruhu namazana češpijeva mezga, ali pa sočni, okrepujoči in hladilni sadni sokovi.

Pogled z Opčin na tržaško mesto s pristaniščem

Emil Frelj:

Šepavec

Tri leta mu je bilo, ko je ostal Tinče sam na svetu. Stricu, ki ga je po materini smrti vzel k sebi, je bil otrok v napotje. Kmalu se ga je naveščal, zato ga je dal v otroško zavetišče v pol ure oddaljeni trg. Obvezal se je, da bo skrbel zanj in ga podpiral. Ko pa je še on umrl, je za siroto skrbel občina.

Iz zavetišča je hodil Tinče tudi v šolo. Otroci so se ga — ker je bil pohabljen — izogibali in se skrivaj norčevali iz njega. V dno duše so bolele Tinčeta zbadljivke sošolcev kakor tudi pomilovalni pogledi učiteljice. Čutil je, da se ga vsakdo izogiba, kakor da je gobav, ne le ohromel.

»Zakaj se me izogibljejo, zakaj se mi posmehujejo?« se je spraševal in grenke misli so ga obhajale.

Postal je mrk in zakrknjen; zasovražil je zdrave ljudi. Včasih učiteljici čisto preprosto ni hotel odgovoriti, čeprav je znal. Takrat je le ostro zrl v njene oči. Učiteljica se je zbalala tega pogleda, iz katerega je gorel ogenj sovraštva. Prijateljstvo je čutil le do male Mile. Deklica je bila dobra z njim. Ni se norčevala iz njega, tudi ga ni pomilovala. Bila je z njim kakor z vsemi drugimi. Tinče je to dobro čutil. Nikdar se ob njej ni zavedel, da je pohabljen. Ob njej se mu je zdelo, da je zdrav kakor vsi drugi otroci. Prav ta Milina dobrota ga je pripravila do dejanja, ki mu je za vselej začrtalo življenjsko pot.

Med šolsko uro je Mila nekoč ponudila Tinčetu jabolko. Učiteljica je zapazila njeno nepazljivost in jo poklicala. Mila, ki je vprašanje preslišala,

je zardela in povesila glavo. Prav tako je zardel Tinče. Sošolci so se jima posmehovali.

»Mir!« je zakričala učiteljica.

Razred se je potuhnil. Mila je rdela, Tinčeta je bilo sram.

»Odgovori mi na vprašanje!«

Molk.

V dopoldanskih urah se je zrak v učilnici že toliko segrel in zgostil, da je nad otroke legla moreča soparica. Sredi mučne tišine je preko razreda pribrenčala muha, ki se je nato zalelela v gladko steklo zaprtega okna.

»Ne veš, kaj sem vprašala?«

Učiteljica je uprla stroge oči v deklico in nepremično zrla vanjo; nato je stopila z odra proti razredu in se ustavila ob Tinčetovi klopi. Fantu je udaril z učiteljicine bluze v nos ostrí vonj po dišeči vodi in mu je omotično napolnil glavo.

»Pojdi z menoj!« je učiteljica velela Milii in stopila pred njo na oder.

Tinče je sprevidel njeno namero. Prav ko je učiteljica hotela povleči šibo izza šolske table, je Tinče planil iz klopi, skočil na oder, izvil učiteljici šibo iz rok in jo prelomil.

Po razredu je zavreščalo. Kakor ni maral nihče za Tinčeta, bi mu bili zdaj mnogi izmed paglavcev najrajši zaploskali. Za to svoje junaštvo si je Tinče med mnogimi sošolci pridobil trajno naklonjenost in večno prijateljstvo. Učiteljica ni vedela, kaj naj stori. Silno huda je bila, da se ji je razmazalo rdečilo na ustnicah. Tinček je molčal. Uporno so se mu dvigale mlade prsi in svetlo je gledal po razredu. Mila je zajokala.

Ko se je iz učiteljicinih ust izsula ploha hudih besed, sta oba morala v kot. Mila je klečala, Tinče ni mogel, zato je stal. Nikdar poprej še ni Tinče tako zelo občutil svoje manjvrednosti kakor prav

tedaj, ko je stal poleg klečeče Mile. Kako rad bi tudi sam klečal, da bi mogel pred vsemi dokazati, da je enakovreden vsem ostalim v razredu! Ob tej zavesti manjvrednosti se je vidno pomiril in vdal v usodo. Kaj mu je tedaj divjalo v mladi duši, ni videl nihče.

Da bi postal močan kakor Peter Klepec! Začutil je v sebi železno silo in zdelo se mu je, da je postal tako močan, da ne bi klonil pred nikomer. Pa se je spet zavedel svoje šibkosti in neobgljenosti. Nič več ni čutil moči in poguma, ki mu ga je pravkar vtilvala divja jeza. Postajalo ga je sram, da se je tako spozabil. Bil je spet krotak in ponižen.

»Šel bom na travnik,« si je mislil, »in ob potoku si bom urezal lepo, gladko šibo, da jo prinesem učiteljici za zlomljeno...«

Hotel se je že obrniti, da bi prosil učiteljico odpuščanja, pa je ugledal poleg sebe klečečo Milo s povešeno glavo. Sunkoma je zravnil tilnik in se mrko zazrl v steno. Na steni je visela slika krava. Segala je prav do njegove glave, da bi se je lahko dotaknil s čelom. Zazdelo se mu je, da slika predstavlja vso njegovo bodočnost, da se mu je z nje zarezalo v obraz:

»Krvaj! pastir!«

Iz nečje žalosti porofene misli so se na njegovih ustnih začrtale v grenek posmeh. Spomnil se je, kako je učiteljica učila o govedih, posebno še o koristi krave za človeka. Še ubogi Tinče se ji je moral tedaj smejati. Z zanimanjem je jel ogledovati sliko in ponosen je bil, da ve o govedih več kakor mestna učiteljica.

Na sliki, kjer je stala ob hlevu krava, je v ozadju stalo sadno drevje, ki je s cvetočimi vejami segalo čez plot. Tinče se je spomnil na učiteljicini vrt za šolo, poln sadnih dreves, ki so bila

Kako zaželena je češpljeva mezga pri drugih narodih, živo pričajo naše železniške in carinske statistike, ki izkazujejo, da se je leta 1939 samo iz Srbije in iz Bosne izvozilo za 10 milijonov dinarjev konservirane češpljeve mezge. Naša češpljeva mezga se izvaža v miru po vsem svetu, največ pa v Nemčijo in Švico. »Kako sem bil vesel, piše strokovnjak, »ko so me leta 1918, ko sem ubežal iz ruskega ujetništva, pri Minsku nemške prednje straže pogostile s pristnim srbskim pekmezom in z izdatnim kosom rženega kruha! Po predaji avstrijskim vojnim oblastem v Vladimiru Volinjskem sem pa dobil namesto rženega kruha neko trdo koruznokrompirjevo mešanico, namesto češpljeve mezge pa nezabljeno jed z različnimi suhimi plevele.«

Alli ni velik naroden greh, da gre pri nas vsako leto v nič toliko raznega zrelega in nezrelega sadja, ki popada na tla in tam segnijo? Koliko žlahtnega sadja gre po zlu, ki ga ogri-

zejo ose, sršeni, mravi in drugi živalski zajedavci, ker ne vemo, kam z njimi! Ali ni škoda, da prekuhamo vsako leto nepregledne količine koščičarjev in pečkarjev v žganje, ki bi jih naše gospodinje lahko predelale v sadne mezge, žolco ali v sadne soke, ki se mnogo dražje prodajo kakor pa žganje.

Naše dobre matere in gospodinje skrbne predvsem za dom, za svoje otroke, da jim morejo ob dolgotrajnih zimah, ko je često še za drag denar težko dobiti sveže ali suho sadje, nuditi sočno, sladko, tečno in zdravilno sadno mezgo predvsem češpljevo ali pa suhih češpelj. Gotovo ste že videli ona nemirna, živa, ko črešnje rdeča, vedno smehljajoča se lička in one bliskajoče, nemirne bleščeče oči dečkov kakor deklic na hišnem pragu, z brki pod usti in s češpljevo mezgo namazanim kosom kruha pred usti. Ali vam ni zatrepalo srce ob pogledu na nenehno premikajoče se kipeče ustnice in na bele zobe, vdrajoče se v krčevito v roki držeči kos kruha?

Zbirajmo bučno seme za predelavo v olje!

Nekateri kmetovalci so že začeli krmiti buče. Pri tej priliki je treba opozoriti, da imajo bučnice visok odstotek prvovrstnega olja. Zato je v današnjih časih velika škoda, če gre to seme brez koristi v izgubo, namesto da bi se porabilo za izdelavo olja. Sedaj, ko je položaj v prehrani prebivalstva Ljubljanske pokrajine tako težak in ni izgleda kje dobiti potrebne maščobe, se mora bučno seme prav do zadnjega zbrati in izkoristiti. Zato trgajte le zrele buče, poberite iz njih vse seme, ga dobro posušite in spravite na suhem prostoru. Kmetovalci se pri tem opozarjajo na določbe k naredbi o povečanem pridelovanju oljnih rastlin z dne 4. aprila t. l., Služb. list št. 26, po katerem so kmetovalci dolžni sejati oljne rastline, in sicer sončnice ali pa buče. V teh določbah je točno predpisana najmanjša množina oljnih semen, t. j. sončnic ali bučnic, ki jo mora kmetovalec z ozirom na svojo obdelano površino jeseni oddati. Ako torej kdo ne pridelal dosti

sončnic, lahko odda namesto njih tudi bučno seme, samo da zbere zadostno količino, ki je zanj predpisana z ozirom na obseg njegove kmetije.

Z oddajo oljnih semen pa so združene tudi znatne ugodnosti, in sicer dobi kmetovalec poleg cene za oljno seme okroglo eno petino iz njegovega semena izdelanega olja po uradno določeni ceni, razen tega pa tudi polovico na njegovo seme odpadajočih oljnih tropin. Nasprotno pa so za onega, ki ne bi zadostil zahtevam zgoraj navedenih določb in ne bi oddal predpisane količine oljnih semen določene občutne kazni.

Glede na ugodnosti, ki jih ima kmetovalec pri pridelovanju oljnih semen zase in glede na nujno potrebo za preskrbo prebivalstva z maščobami, mora veljati letos za vse kmetovalce zahteva, da do zadnjega zberejo vse bučno seme, ga skrbno shranijo in pripravijo za oddajo.

Nekaj napotkov za dobro rejo kuncev

Pogubonosno za kuncereja je, ako goji plemenske kunce vseh vrst, vesperek, brez navodil in točnega smotra. Nabavi si zdrave, čistokrvne živali z rodovnikom pri zanesljivem rejcu, ki jamči za kupljeno žival. Ne prijemaj kuncev za ušesa, nego za kožo na hrbtu. Ne prepusti reje in krmljenje živali ljudem, ki nimajo za rejo razumevanja, še manj pa morda ljubezni do živali. Živalim pregled večkrat nos, oči in ušesa, ako se ni morda pojavila kaka bolezen. Če je žival obolela in ne moreš ugotoviti bolezni, odnesi kunca takoj k živnozdravniku. Obolele živali imej ločene od ostalih v namenoma za to pripravljene kletkah. Ne pripuščaj samic k plemenitvi, dokler niso stare vsaj 8 do 10 mesecev. Samec pa mora tmeti najmanj 10 mesecev. Prepreči

rejo v krvnem sorodstvu. Samice ne pripuščaj več kot trikrat v letu, ako hočeš imeti zdrav in odporen zarod. Z odstavljanjem mladičev prični šele v 7. tednu starosti. Pripuščaj po dve do tri samice hkrati, da lahko v primeru večjega števila mladičev v enem gnezdu izenačiš s številom mladičev ostalih gnezd. Mladiče loči po spolu že v četrtem mesecu starosti.

Ako hočeš uspešno gojiti kunce, upoštevaj pri napravi kletk snago, prostornost, svetlobo in zrak. Kletke naj bodo sestavljene praktično in v okusni obliki, ne pa kakor kup razmetanih zabojev. Vsaka kletka naj bo tako zgrajena, da se nesnaga čim hitreje odteka na prosto. Postavi kletke tako, da je žival obvarovana preplha in mokrote, poleti pa pekočih sončnih žarkov. Ne

že vsa v cvetju. Zasovražil je ta mlada drevesca in polastila se ga je nepremagljiva škodoželjnost. V povračilo za sramoto, da je učiteljica vpričo vsega razreda postavila Milo in njega v kot, je sklenil potrgati cvetje na učiteljičnih gredah in pokončati njena drevesca.

Naslednje jutro je Tinče zavil na vrt za šolo in polomil skoraj vse veje, nekaj drevesc pa je izruval kar s koreninami iz zemlje. Tisti dan je v šoli bučalo in morda se ne bi tako kmalu razvedelo za krivca, da ga ni videl sošolec Mirko in ga zatožil. Ta dan so pouk prej končali, da je mogla učiteljica, ki so ji zavoljo polomljenih drevesc silile solze v oči, na posvetovanje.

Jeza na izdajalca Mirka se v Tinčetu ni mogla poleči. Tuhtal je in iskal priliko, da bi z njim obračunal. Zavedel se je sicer, da ga ne bo mogel premikastiti, ker je oni zdrav in močnejši. Zato se ga je lotil z besedo. V preprič, ki se je vnel po končanem pouku blizu šole, so se vmešali še drugi otroci. Mila in še nekaj drugih sošolcev, čigar naklonjenost si je pridobil s palico, ki jo je bil zlomil, so se zavzeli za Tinčeta in napadli druge, ki so potegnili z Mirkom. Beseda je dala besedo in Mirko je med splošnim frčanjem knjig zabrusil Tinčetu:

»Krvilja!«

Tinčeta je ta beseda zadela kakor strela. V hipni divji jezi je pograbil kamen na tleh in ga zalučal bežečemu Mirku v glavo. Fant je zakričal in se opotekel. Iz rane, kakor oreh velike, se mu je pocedila kri.

Med pretepačo se otroke je tedaj stopil kaplan, ki je šel v šolo, in s povzdignjenim glasom, kakor na prižnici, zagrozil Tinčetu:

»Ne ubijaj!«

Pograbil je Tinčeta za roko in ga vlekel s se-

boj v šolo. Fantu so se zapletale uboge noge, da so ga komaj še nosile. Ni vedel, kaj se z njim dogaja, šumelo mu je po glavi in v ušesih mu je neprestano odmevalo:

»Krvilja... krvilja...!«

In ko je stal v šoli pred upraviteljem, kaplanom in učiteljico kakor pred sodniki, se je vpraševal, zakaj prav za prav stoji pred njimi. V njem je še vedno in zmerom bolj grebla sramotilna in krivična grenka pa vendarle kruto resnična beseda...

Bil je izključen iz šole. Še isti dan ga je nekdo iz rojstne občine odpeljal z vozom domov. Oblaki prahu so se visoko dvigali za ropotajočim vozom, da Tinče ni mogel videti Mile, ki mu je solzna mahala z roko v slovo, zasopla tekla za vozom in klicala: »Tinče — Tleče,« dokler se ni spotaknila ob kamen in padla v cestni prah.

»Tinče!... Tinče!«... je v joku odmevalo po cesti, ki so jo ovijali oblaki prahu.

Tinče je ni slišal. V ušesih mu je ves čas kričalo in bil je brez moči, da bi mogel v sebi udušiti besedo, ki mu je s tugo polnila dušo. Dozdevalo se mu je, da jo ponavlja še voz s svojimi venomer ropotajočimi kolesi:

»Krvilja!... Krvilja!«

Postal je občinski pastir. Zgodaj zjutraj je vodil živino na pašo. Ni se dosti brigal za ljudi, postajali so mu preveč tuji in prevsakdanji, da bi se poglobljal v njihovo početje. Bil je še bolj samozavesten in redkobeseden. Če so ga ljudje kaj vprašali, se mu niti ni zdelo vselej odgovarjati. Preveč krivic so mu že bili storili, preveč mu zagrenili njegove otroške dni. Ves se je predal prirodi in pašnikom in edini prijatelj mu je postala živina, ki so mu jo zaupaš.

dopusti psom v bližino kletk. Kletke dobro zavaruj zoper mačke, podgane in miši. Razkužuj kletke in predmete, ki jih rabimo pri kuncereji (2% kaolin ali 1% kaporiti).

V krmi naj imajo kunce kolikor mogoče mnogo spremembe. Sparjena, prašna in onesnažena krma škoduje kuncem. Če nimaš dovolj zemljišča, skrbi poleti za zimsko zalogo z nabiranjem in sušenjem razne zelenjave (fižolovka, grahovka, korenjevec itd.), grmičevja in vrtnega plevele. Peteršilj, zelena melisa, majaron, žajbelj, pelin in poprova metaš so zelišča, ki pospešujejo kuncem tek do jedi. Doječim samicam nabiraj regrat, mleček, solato in ostala zelišča, ki vsebujejo dovolj mlečnega soka. V kletkah naj tudi poleti ne manjka suhe krme (mrva, otava, oves). Škodljiva so krmila, ki vsebujejo maščobo, kislino in ostre vonje. Ne pokladaj kuncem preveč krme in pri naslajenjem krmljenju odstrani preostalo krmo. Oves v velikih količinah živalim prej škoduje kot koristi.

Vsak kuncerejec mora voditi rodovno knjigo in knjigovodstvo, ker si bo le na podlagi točnega vpisovanja ob koncu leta lahko sestavil obračun, ki bo prikazal uspeh ali neuspeh njegovega dela. Poleg določene pasme, ki jo gojiš, se zanimaj tudi za ostale vrste kuncev, da si pridobiš splošno znanje o kuncereji.

Angloameriške bombe na Borovnico

V soboto ob 10. dopoldne je jata angloameriških bombnikov odvrгла nad Borovnico nad 100 rušilnih in zažigalnih bomb. Vojaška škoda ni bila povzročena, pač pa je prizadeto civilno prebivalstvo. Pretresljivi so pogledi na razmesarjena trupla starih žen in otrok. Plameni so zajeli mnogo poslopij, v več hlevih je popolnoma zgorela živina. Prav tako je več ljudi hudo ranjenih. Ljudje so reševali iz gorečih hiš, kar se je dalo rešiti in kmalu so se pojavili prvi begunci, ki se jim ni posrečilo razen nekaj svežnjev naložiti na svoje vozičke ničesar drugega. Številno mrtvih še ni točno ugotovljeno. Prizadeti svojci jokajo o bruševinah in preklinjajo angloameriške zračne razbojnice.

Napad je zopet nov dokaz, da ne gre svetovnemu židovstvu, ki vodi danes in Anglijo in Ameriko i Sovjetijo za prav nič drugega, kakor za to, da poruši čim več, da pobije čim več, ker je taka Evropa, vsa uničena, bi bila dostopna za komunistično revolucijo. Danes so ti dogodki spametovali tudi mnoge tako imenovane »anglofile«, ki ljubijo bolj črnce in Avstralce, ki rušijo naše hiše in ubijajo naše civilno prebivalstvo, razen tega še iz letal s strojnimi obdelujočimi neoboroženo ljudstvo, kakor pa svoj narod. Ta teroristični napad bo naš narod še bolj združil okrog našega domobranstva in okoli našega predsednika generala Rupnika. Ti dogodki so ponovno dokazali, da je popolnoma pravilno naziranje, da so danes Angloameričani s Sovjetijo skupaj nič drugega kakor le slepo židovsko orodje.

Posebno živopisana Liska se mu je vselej doklala, kakor bi mu hotela dokazati, da ga razume. Zato sta postala nerazdružljiva prijatelja. Zgodaj zjutraj, ko je gnal živino čez rosne travnike na pašo, je morala Liska stopati vedno ob njegovi strani. Med potjo je Tinče večkrat z roko posmukal travo, kjer je bila videti najlepša in najsočnejša, in jo je ponudil Liski: žival mu jo je pomnila z roke, ki jo je nato hvaležno obložila. Ko se je pa živina razpasla po pašniku, je Tinče Lisko spoznal že od daleč, in kadar jo je poklical, se mu je vsakokrat približala.

Tinče se je kmalu vživel v svoje novo življenje in je vestno in skrbno opravljal svoje dolžnosti. Tudi na bridke ure, ki jih je bil preživljal v šoli, je že pozabil. Še na malo dobro Milo je pozabil; v začetku se je še kdaj pa kdaj spomnil na njo in si od časa do časa zaželel z njo snidenja. Potem pa se je zabrisal v njegovem spominu z njo vred tudi nesrečni dogodek, zaradi katerega je bil izključen iz šole. Prav zaradi tega dogodka je tudi še dolgo časa prestajal žalostne ure. Zdal je že na vse pozabil. Predal se je ves pašnikom in zaživel z njimi. Poznal je vsako cvetko in metulja, po glasu uganil vsakega ptiča. Vse okoli njega je pelo in dehtelo, od zgodnje pomladi do pozne jeseni.

Ko je sonce pokukalo izza gozdov, še v temo zavtilih, in je prvo ptičje petje pozdravljalo zlato jutro, se je Tinčetu vselej zadelo, da razkošno jutro pozdravlja njega samega. V mraku pa, ko so se šumeči gozdovi potapljali v tajni, vijolični mrak in so le še vrhovi dreves žareli v sončnem zahodu in je nastopajoči veter pozdravljalo svo, nenje iz vasi in iz cerkva, posejanih naokoli po gričih, se je Tinčetu, ki je gnal živino s pašo, spet zadelo, da vse to velja samo njemu.

(Konec prihodnjic)

Ženski vestnik

Za kuhinjo

* **Dušeno zelje.** Zeljnate glave zreži na tanke rezance. To operi, osoli, potresi s kumino, pokropi s kisom, dobro premešaj in pusti nekaj časa stati. Na masti zarumeni tanko zrezano čebulo, nato prideni pripravljeno zelje in ga pokritega duši do mehkega. Večkrat ga premešaj in potresi z dvema žlicama moke, še malo popraži, prideni paradižnik in zalij z nekoliko vode, da dobiš srednjegosto zelje. Osoli, okisaj in še malo pokuhaj.

* **Zdrobova juha.** Čebulo, peteršilj in korenje zreži na tanke listke in jih popraži na 3 žlicah masti. Prideni še 1/4 litra pšeničnega zdroba, ga tudi popraži in na koncu prideni paradižnik. Premešaj in zalij z vodo. Juha ne sme biti preveč gosta. Osoli jo.

* **Krompirjevi zrezki.** 2 kg krompirja skuha, lupi in zmečkaj. Primešaj mu 1/4 kg kruhovih drobtin, po možnosti 3 jajca, zmečkan česen in sol po okusu. Vse skupaj dobro premešaj. Iz testa oblikuj ne predebele zrezke in jih z obeh strani popeci na 4 žlicah masti. Na mizo jih dani s solato ali zeljem.

„Naš fantek pa kar noče shoditi...“

Tako vzdihuje marsikatera skrbna mamica, ki ne more dočakati prvega samostojnega koraka pri svojem malčku. Pa se že boji, da ni kaj bolan. Ali take matere naj se le potolažijo, saj v tem pogledu nista dva otroka enaka, čeprav sta oba zdrava in močna. Pravijo, da navadno tisti otroci, ki zgodaj govorijo, pozno izhodijo. Nikakor ni dobro, da otroka silimo k hoji. Kadar se bo čutil dovolj močnega in tudi pogumnega, pa se bo sam spustil. Saj še ni bilo na svetu otroka, ki bi ne bil izhodil zato, ker ga niso drugi učili! Drugo je seveda pri bolnem otroku. Čudno je tudi, da nekateri rahilčni otroci tako zgodaj izhodijo, drugi pa zopet jako kasno. Vsekakor je dobro, da ima dete tako hrano, ki mu dovaja dovolj apna in fosforja, ker sta baš ti dve snovi najpotrebnejši za ojačanje kosti. Juha iz telečjih kosti, pire iz krompirja, špinače, zelja in korenja, pa jabolčni ali pomarančni sok naj jedo malčki.

Pire se pripravi takole: krompir, špinača ali kar je že, se nanagloma opere in hitro skuha, nato se voda odcedi v čisto posodico, zelenjava se pa dobro zmečka ali seseklja in pretlači skozi cedilo ter malo pregreje na raztopljenem maslu in nekoliko posoli s prav dobro strto soljo. Če je pregot, zalijemo z mlekom ali odcedjeno vodo. Pri špinačnem pireju najprej razbelimo maslo, nato pridenemo ščepec moke in takoj zalijemo z mlekom ali odcedkom, ne da bi se prežganje zarumenilo. Pomešamo, da se moka enakomerno

Ali bomo dobre vzgojiteljice svojih otrok?

Marsikdaj je mati obupana nad otrokom, češ, tako lepo ga učim, a vse nič ne pomaga. Sicer sluti, da imajo otrokove napake neke svoje vzroke, a kaktšni so, tega ne ve. Vzrokov, ki jih ne pozna, ne more odstraniti — otrokove napake pa rastejo z njim vred.

Važna sta predvsem dva vzroka. Otrok je svojo slabo lastnost ali podedoval po svojih starših in njihovih prednikih, ali pa jo je prevzel od ljudi v svoji okolici, pogosto od svojih staršev.

Dobre matere morajo poznati sebe, svoje prednike in prednike svojega moža ter njihove lastnosti, da bodo lahko spoznale, kaj je otrok podedoval. Starši si morajo odkrito priznati, da so bili oni tisti, ki so že ob spočetju dali otroku to ali ono slabo lastnost in ne smejo otroka obsojati zaradi tega. Zlasti mati mora takega otroka razumeti in mu potrpežljivo pomagati, da se popravi, kajti pokazalo se je že mnogokrat, da dobri vplivi iz okolice, v kateri otrok živi, zmanjšajo vpliv podedovane slabe lastnosti.

Ali že imate dovolj moči, da si boste odkrito priznale napake in da boste tudi moče pripravile do tega? Ali imate dovolj potrpežljivosti, da boste vztrajno stale ob strani svojim otrokom?

razpusti, potem pa primešamo še špinačo, ki naj zopet samo dobro prevre, ne sme se pa kuhati in dušiti.

Ljubosumna žena

V mnogih družinah je pretirana ljubosumnost vzrok nesoglasju med zakoncem.

Prava, čista ljubezen ne pozna ljubosumnosti, ki je samo izraz egoizma.

Dogaja se, da žena neprestano sumničl moža, mu ne dovoli proste urice, v vsak iženi vidi svojo teknovalko in vse to spravlja njo samo v neugodno razpoloženje, ki v družini kmalu zaneti prepri. Taka žena naj se potem ne čudi, če mož, naveličan tega, kje drugje išče uteh.

Tudi če je mož resnično nezvest, očitanja, jeza in grdi prizori nič ne zaležejo in se mož še bolj odtuji ženi. Tu mora ona, če ga resnično ljubi in bi svojim otrokom rada ohranila očeta, biti kolikor mogoče vabljiva, prijazna, ljubezniva takrat, ko je pri njej, in po navadi ima poročena žena skoraj vedno priliko vsak dan videti svojega moža. Če je le kako hipna zabloda z njegove strani, ga bo njeno obnašanje ganilo in njegova ljubav se bo utrdila.

Ako pa je možovo pot križala oseba, katero je resnično vzljubil, potem je za ženo pač najbolje, da vdano kloni glavo; lahko pokaže svojo nelzerno bolest, a ne ljubosumnosti in zaničevanja.

Do žene, ki razume moževe zablode in jih potrpežljivo prenaša — čeprav s krvavečim srcem — bo mož vedno ohranil spoštovanje in se bo prej ali slej zopet povrnil k njej.

Zatemnitev od 21. do 5.

Od 20. avgusta dalje mora biti izvedena zatemnitev od 21. do 5. ure. Prestopki se bodo najstrožje kaznovali.

Če hočeš biti dobra vzgojiteljica, moraš biti sama vzgojena. Ne zahtevaj, da bo otrok odkrito srčen, če boš sama zahrbtna in se boš lagala vpričo njega ali ga belo silila, da bo sam govoril neresnico, ker bo tebi tako bolj prav. Ne jezi se nanj, ko se bo drugič zlagal tebi, pač pa si priznaj, da otrok samo posnema starše v dobri veri, da je tako prav.

Ali si dovolj pripravljena, da boš z mirno vestjo stopila pred bistre in stroge poglede svojega otroka?

In še nekaj je važno! Ob različnih dogodkih smo se že pritoževali: premalo smo zavedni, omahljive značaje imamo, odločni nismo, nimamo smisla za skupnost itd., itd. In vselej smo tolažilno pristavljali: naši otroci bodo morali biti drugače vzgojeni. Ali se žene zavedamo, da moramo vzgojiti nov rod, ki bo bolje reševal svoja življenjska vprašanja kot jih rešujemo mi? — Mati lahko že od najnežnejših let dalje vpliva na otrokovo duševnost, a uspešno vplivati bo znala in mogla le tista mati, ki že zdaj živo zasleduje vse dogodke v svetu, se izobražuje in vzgaja v ženo, ki se zaveda velike odgovornosti nasproti skupnosti poštenega ljudstva in nasproti vsemu slovenskemu narodu.

Koristni nasveti

Kako se otrok odvadi gobice (sesala, cucija, dudlice)? Nekatero dete se kar ne more ločiti od nje. Pa naj bi jo končno še imel, če bi ne bil atako zelo nevarna, da si po nji ne nabere kake bolezni. Marsikatera mati je že namočila gobico v jesi, celo v petrolej, pa še ni nič izdalo. Poznam ženo, ki si je takole pomagala! Na skrivaj je gobico malo raztrgala pri luknjici, kjer dete sesa; potem jo je pa vtaknila tik pred luknjico, skozi katero je prihajala miška. Otrok jo je tam »slučajno« sam našel. Ker je bila raztrgana, ni bila več za rabo. Prepričan je bil, da je to naredila miška, pa se mu je tako studila, da jo je za vedno vrgel po tleh.

Temence pri dojenčku se naredi čisto zato, ker ima otrok preveč pokrito glavicco. Koža izloča preveč loja, napravi se prihajaj in pokrije temo kot velika hrasta. Takemu otroku namaži glavicco s toplim oljem, da se hraste omeščajo. Zvečer lahko napojiš z oljem mehko cunjco ali vato, ki jo pusti otroku na glavicci čez noč, da se mu koža dobro prepoji z oljem. Še prej mu teme namaži, potem pa zaveži glavicco s čepico ali s robcem. Drugo jutro pa otroka previdno in polahko počesi, da se odločijo hraste, nato pa namaži z rumenim vazelinom. Tako ponavljaj toliko časa, da se koža učisti. Delaj pa jako previdno, da ne raniš glavicco, ki je še nežna in občutljiva. Z vodo pa teme ne sme priti v dotiko, dokler ga odpravljaja.

Prašne pletene stole in druge predmete očisti s krtačo in toplo milnico ter splakni z vodo. Kapljice, ki se naberejo, zbrisi s krpo in predmete hitro posuši na prepihu. Nikdar ne rabi za čiščenje sodo, ker po nji vitre porumenijo, in suši le v senci in ne na soncu.

Nekdanje življenje naših mesarjev

Zdaj, ko je izročeno javnosti novo, moderno mesarsko tržišče v Ljubljani, je pač zanimivo ozreti se nekoliko v preteklost in premotriti razvoj te važne živilske obrti. Vsekakor je razvoj mesarstva v našem mestu prav zanimiv. O tem nas prepriča naslednji članek.

Preden je začel obratovati mestni vodovod (dne 29. junija 1890), je bila za mesarje zelo velikega pomena Ljubljaničica. Čeprav je povečevala megla, ki se je vlačila nad njeno gladino, hlad in mokroto ter bila ljudem vobče nevšečna, bi se vendar brez njene vode takratni mesarji s težavo prebivali. Med že omenjenim velikim poslopljem za šolske namene in vzhodno stranjo semenišča je bila ozka šolska ulica. In njej nasproti so držale do vode okoli dva metra široke lesene stopnice, a ob njih je bil privezan čoln, ki so ga uporabljali mesarji, kadar so izpirali čreva ter prali ponjave, rjuhe i. dr., katere so potem sušili kar na obrežni ograji. Pravcata nesnaga pa je kraljevala za tistimi mesarskimi stojnicami, ki jim je bil odmerjen prostor tik nad obrežjem. Tam so bile videti prečesto nelzumenične slike, ko so iskali mesarji, mesarice, branjevke, kmetice i. dr. nujno zavetje. In ker so odlagali ljudje tu še cunje, papir, gnilo sadje, kosti, drobovje in podobno navlako, zato ni bilo nobeno čudo, če so imele neštevne podgane na obrežju svoj raj. A razen tega je bilo na tem bregu še ugodno zavetje različni golazni in gnusenemu mrčesu, predvsem velikim muham, ki so jih morali mesarji, oboroženi z muhovniki, hipovimi in kostanjevimi vejami, poleti odganjati.

KLOBASE, SALAME IN »IHAAH«

V neposredni bližini prostora za mesarske stojnice so pa bile še nekatere mesnice. Tako na Pogačarjevem trgu, kjer je prodajal Rajko Andretto suho meso, salame in klobase. Soseda sta mu bila splošno znana mesarja Kozaka — brata Jožef in Mihael. Ob Mesarskem, sedanjem Zmajskem mostu, je stalo kot nekakšna protuluč v začetku omenjeni shrambi za stojnice veliko posloplje (odstranjeno tudi leta 1896), v katerega delu, obrnjenem proti Kopitarjevi ulici, so hranili gasilci svoje orodje, v nasprotnem delu, s čelom proti sedanjemu Vodnikovemu trgu pa so bile tri prodajalnice. V njih so sekali govedino Frans Urbas, Leopold Slovša in Martin Zabjak. V Mahorovi hiši (za vodo), zdaj last mestne občine, sta bili mesnici Franca Slovše in Franca Jagra. Razen pravkar navedenih velikih mesarjev so imeli po mestu svoje prodajalnice še nekateri drugi njihovi tovariši.

Dne 7. novembra 1885 je pričel prodajati na Rimski cesti v nekdanji Kalistrovi hiši (dandanes hiša Gorupovih dedičev št. 9) Ivan Käfer iz Maribora konjsko meso, kar pa je trajalo le do dne 10. novembra 1886. Več ko celih deset let pozneje (dne 17. novembra 1896) pa je odprl Ivan Kopač, po domače »šmajhek« (poprej prodajalec govedine na levi od vhoda v magistratno hišo na Mestnem trgu št. 2), v takratni Travniški, a zdaj Metelkovi ulici novo konjsko mesnico, združeno z gostilno, v kateri je bilo vedno dovolj gostov, ki so »ihah« obilokrat prav pridno zalivali.

KAKO SO VČASIH KLALI

Do leta 1881 so klali ljubljanski mesarji predvsem goveda na »šlahtrpuknu«, leseni klavnici na kolen, ki je štrlela iznad Ljubljaničice nasproti današnji Potočnikovi ulici in razširjala grozen smrad okrog sebe; prašiče, teleta in drobnico pa tudi po večjih mesarskih dvoriščih. Na Poljanski cesti na primer »Pri Koranu« ali »Pri Jurčku« (prav za prav pri gostilničarju in mesarju Juriju Črnetu, kjer je zdaj novejšo posloplje Marijanišča) in »Pri Štrajzelnu« (zdaj Lavtarjeva gostilna). Ob križišču Resljeve in Sv. Petra ceste je bila stara Urbasova gostilna »Pri Irgelcu« z velikim dvoriščem, na katerem je moralo marsikatero živinčce poginiti pod mesarskim nožem. Samo ob sebi umevno je, da se je uagnilo v takih zaslinih zakotnih klavnica marsikdaj dogajati to in ono, kar je kvarno vplivalo na rado vedno mladino ter da so se mogli po mili volji zlorabljati dostikrat že tako ne prestrogi takratni predpisi glede čednosti in higiene. Saj ni nihče dovolj natančno nadziral klanja in pregledoval mesa. Drobnico (kozličke in jagnjičce) so klali mesarji tudi kar ob stojnicah.

SLAVNOSTNI MESARSKI SPREVOD OB OTVORITVI KLAVNICE

Ko je bila zgrajena na Poljanski cesti sedanja klavnica, pozneje seveda večkrat že povečana in modernizirana, je prestalo klanje vsakovrstnih živali doma, kar je mnogo pripomoglo k zdravstvenemu pregledu mesa. Nova klavnica je bila slovesno odprta dne 3. novembra 1881. A že prej dan so vodili ljubljanski mesarji po več mestnih ulicah in cestah nad trideset lepih volov, ovenčanih s cvetjem in zelenjem, ter okrašenih

PO SVETU

Naša slika kaže »V 1« pred odstrelom. V dobrem kritju spravljajo te bombe na odstrelišča. Odstrel se izvrši s stisnjem zrakov. S pomočjo naprave za krmiljenje na daljavo pošlje »V 1« odrejeni cilj. Enakomerno veliko hitrost, ki je ne doseže nobeno sovražno lovsko letalo, dobi »V 1« po raketnem pogonu. To prvo nemško povračilno orožje je odlična stvaritev nemške letalske obožitve.

× Živci Londončanov močno trpijo. Opazovalci ob južni obali Anglije so izjavili, da je bilo slišati v jutranjih urah v sredo cele ure neprestan grom nemških leteljih izstrelkov in ropot angleške protiletalske obrambe. Kaj takega doslej še niso doživeli. Izstrelki »V 1« so prihajali s tako naglico, da angleška protiletalska obramba ni imela niti minute oddiha. Ozračje je bilo izpolnjeno z nemškimi maščevalnimi izstrelki. Tednik »Time« prinaša izčrpno poročilo o učinku neprestanega obstreljevanja z »V 1«. Osem milijonov Londončanov neprestano zasleduje ropot maščevalnih izstrelkov, in jim ne da miru niti ponoči. To nemško maščevalno orožje udarja huje na živce Londončanov kot najtežji letalski napadi v letu 1941. Najhujše pa ni uničenje in žrtve, marveč spoznanje, da se udarcev »V 1« ne da vnaprej izračunati. Vsak gleda, da se kolikor mogoče malo zadržuje na cestah in da se zadrži čim dalje od oken. Ceste so postale prazne. Več kot milijon Londončanov je bilo evakuiranih. Več tisoč ostalih se je podalo prostovoljno na lastne

s trakovi. Ko so jih prignali naposled od magistrata po Poljanah v klavnico, je bil pred oddelkom zavoda, namenjenem klanju velike živine, majhen zajtrk, med katerim je bilo izmenjanih več priložnostnih napitnic. Takoj nato so pobili mesarski pomočniki v navzočnosti povabljenec in občinstva štirinajst volov, a drobnico so jeli klati v za to določenih prostorih še poprej. Na slavnostni dan popoldne so priredili veliki mesarji v gostilni svojega tovariša Franceta Štruklja, ustanovitelja po njem imenovanega ljubljanskega hotela v Kolodvorski ulici pojedino, katere so se udeležili razen mesarjev, ki so klali veliko živino, tudi zastopniki oblastev in mnoge druge osebnosti. Pomočniki ljubljanskih mesarjev pa so imeli isti dan večerjo pri velikem mesarju Jerneju Črnetu starejšem, gostilničarju »Pri Jerneju« na Sv. Petra cesti in očetu sedanjega lastnika Štrukljevega hotela.

NOVI NAČINI KLANJA

Kako so klali nekoč velika živinčeta? Dne 19. aprila 1875 je pojasnjeval in nazorno razkazoval v starinski ljubljanski klavnici ob Ljubljani mnogoštevilnim mesarjem iz mesta in z dežele mestni živinozdravnik Pavel Skale, poznejši ravnatelj mestne klavnice, tri pobijalne načine na desetih volih, biku in kravi. Najpoprej je dal pobiti z mesarico pet volov in kravo. Živali so bile pokončane mahoma. Nadalje so pobili dva vola hitro z udarcem na tiliak. S pobijalno krinko so bili usmrčeni trije voli in bik, prav tako najhitreje. Uboj je trajal z izpuščanjem krvi pri udarcih na tiliak tri, pri usmrčitvi z mesarico in krinko pa štiri minute. Poskusi so prepričevalno dokazali, da je naposled omenjeno pobija-

stroške na deželo. Sedaj se je pričel izseljevati iz mesta drugi milijon Londončanov. Tudi ponoči, tako javlja »Time« dalje, obvladujejo življenje Londončanov izstrelki »V 1«. Povsod se pogovarjajo samo o enem: o »V 1« izstrelkih. Močno se že opaža, kako zelo so trpeli živci Londončanov. Vedno več delavcev in nastavljenecv izostane od svojega dela. Londončanom bo kmalu tega dovolj. Oni so že do grla siti tega neprestanega strahu.

× Grozovite razmere v južni Italiji. »Poročila, ki prihajajo iz zasedene Italije v Anglijo, govorijo o velikem razočaranju italijanskega naroda«, piše neki dopisnik londonskega dnevnika »Manchester Guardian«. V zasedenih italijanskih ozemljih vladajo grozovite razmere. Inflacija se vedno bolj zvišuje in ustvarja položaj, v katerem nihče več ne misli in ne ravna prevdarno. Zasedbene čete le s težavo preprečijo splošno anarhijo. Vse ograža občutek razočaranja, ki je vedno večje. Če hočejo demokracije že pobiti fašizem, potem morejo najprej prepričati Italijane o zmožnosti demokracije. Če pa bodo tako ravnali kakor doslej, potem bodo posledice dalekosežne.

× Fašisti zboljšujejo preskrbo. Potem ko so v aprilu 1943 uredili razdelitev povrtnin v fašistični socialni republiki, nameravajo sedaj nadalje zboljšati možnost preskrbe. Sedaj bodo posamezni provincialski uradi sami določevali in razdeljevali količino povrtnin. Samo tako bo mogoče ugotoviti skupno proizvodnjo in s tem omogočiti zadovoljivo preskrbo vseh področij in to predvsem velikih potrošnikov, ki so bili doslej najmanjše preskrbljeni. Izdana bo tudi izpodbena glede stalnosti cen. Po nemškem vzoru bodo izvedli vsakotredensko določitev cen in jih nato sporočili preko radia.

× Italija brez premoga. Iz zasedenega italijanskega ozemlja sporočajo, da doslej ni pripela v italijanske luke še niti ena zavezniška pošiljka premoga, ki bi bila namenjena Italijanom. S fašistične strani spominjajo v tej zvezi na to, da je Nemčija poslala Italiji od leta 1940. do srede leta 1943. približno 40 milijon ton premoga. Kakor javljajo švedska poročila iz Rima, je postal položaj v zasedeni Italiji sedaj tako obupen, da so pričela italijanska oblastva razpravljati s pristojnimi zavezniškimi mesti o devalvaciji lire. Računajo, da bo stopila ta devalvacija kmalu v moč, s čimer bo napravljen nov korak na poti k veliki inflaciji.

× Dolgovi rastejo. Kakor javlja »Time« iz New Yorka, se je v poslednjem času močno zvišal državni dolg Združenih držav. V Washingtonu računajo, da bo v tekočem letu, če se bo nadaljeval dosedanji porast, presegel že 250 milijard dolarjev. V prvi svetovni vojni je znašal slec 25 milijard. Kakor izjavljajo v Washingtonu, so to zvišanje povzročili izključno vojni stroški.

× Japonska na prvem mestu v ribji industriji. Za japonsko kuhinjo je riba izredno važna, kakor je dobro znano vsem potnikom, ki so deželo vzhajajočega sonca že prepotovali. Ribja je tamkaj bolj v navadi kakor pa govedina, svinjina in drugo meso. To je kaj naravno za deželo, kjer je ri-

nje najpraktičnejše. Zato so se ga vobče oprijeli. Pri tej priliki so ljubljanski pomočniki izvrstno izpričali svojo izurjenost, spretnost in ročnost. Vobče so pobijali klavno živino pred približno šestdesetimi leti s sekuro. Po časopisnih vesteh v mesecu decembru leta 1906 pa so natakali živini, določeni za usmrčitev, krinko in ji zabijali klin v možgane.

BILO JE MNOGO TRPLJENJA

Svoje dni so mesarji veliko trpeli. Vstajati so morali zgodaj, sem ter tja celo ob štirih zjutraj ali pa še prej. Vse meso zaklane živine je morala pretežna večina med njimi zvoziti na trg samotne, kajti imetniki konj in prav svojevrstnih, močno ropotajočih mesarskih voz so bili samo veliki mesarji. Poljanska cesta je bila z drugimi prometnimi žilami vred skrajno slabo oskrbovana, jeseni in pomladi posuta z debelim, nič povljalnim gramozom, pozimi pa pokrita z nerazoranim snegom. Tako se je mogel pomikati vozček, naložen z dvema, tremi teleti, le sila počišč in z veliko mesarjevo muko naprej. Ko je prišel mesar na svoj prostor s stojnico, je začel takoj teleta na drobno izkoževati, čestokrat v najhujšem mrazu. Marsikdo si je olajšal v ostri zimi delo s tem, da je pripeljal zaklane živali že dan poprej ter jih odtajal v kuhinji, da niso bile nalsednje jutro več zamrznjene.

Mali mesarji, posebno pa njihovo osebje, je užilo v zimskem času na odprtih stojnicah spričo megle in mraza neverjetno mnogo neprijetnosti. Zategadelj ni bilo čudo, če si videl, kako so mesarji čisto mahali z rokami navzkriž, da so si ogrevali premržene ude. Ženske so si večkrat privoščile gorak »kofetke« ali pa čaj (ki so ju

Misli

Kar si pojedel, ti ne more nihče vzeti.
S kozami in deklami boš slabo obdelal njlvo.
Kar objublja pijanci, tega se vesele norci.
Kuga ne vpraša, koliko si star.
Darila je treba hitro sprejemati.
Plevel se roga lanu.
Sala nikomur ne zvrta luknje v glavo.

barstvo bolj razvito kakor kjer koli po svetu. Japonske obale, ki se raztezajo v dolžino 15.115 kilometrov, so za ribištvo kar moč pripravne. A tudi podnebje ter različni morski tokovi večajo ribje bogastvo v onotnih vodah. Četrtnina vsega svetovnega ribištva je japonska. Medtem ko Velika Britanija in Združene države nalovijo letno okrog milijona ton rib, daje japonska ribištvo 3 milijone ton, pri tem pa ni všteti bogati vodni plen ob Sahalni ter Koreji. Tudi sladkovodno ribištvo na Japonskem je precej bogato. Krape gojijo celo v riževih nasadih, ki jim vržejo letno okrog 660.000 jenov. Japoncem je krap starodavno znamenje sreče, moči in poguma.

× Pet in pol milijona delovnih dni izgubljenih. Kakor javlja angleški časopis »Economist«, je ugotovil nedavno znani angleški narodni gospodarstvenik prof. Bowley v nekem svojem predavanju, da znaša število delovnih dni, ki jih je izgubila Velika Britanija v prvih 51 mesecih te vojne zaradi stavk, približno pet in pol milijona. Večina teh izpadkov je bila v premogovnikih. Na drugem mestu sledi angleška industrija in potem ladjedelnice, industrija volne, industrija oblačil in gradbena industrija.

× Farma za črve. Kalifornija se ponaša s svojim malim krajem Beshopom, da ima prvo in edino rejnico za črve na svetu. Izmisliła sta si jo dva podjetna dečka. Menila sta, da bi takšna ustanova v bližini krajev, kjer je dosti rib, lahko donasala lepe dobičke. Tako sta pregovorila starše, da so na zemljišču, ki obsega 600 štirjaskih metrov uredili pravo farmo za črve. Stvar ni popolnoma enostavna, bilo jo je treba dobro premisliti. Zemljišče je pokrito z debelo plastjo sena, slame in drugih ostankov žitaric, v tej plasti imajo deževniki svoj paradiz in jih kar mrgoli. Ustanovitelji farme jih nabirajo in prodajajo v pločevinastih škaticah po naročilu. Posli cvetijo, kajti v neklih dobah, zlasti tedaj, ko je glavni lov na postvri, prodajo do 8000 črvov na dan. Vse po ameriškansko!

× Leoncavallova naglica. Znameniti skladatelj Leoncavallo je zadnje dejanje svoje opere »Zazac« napisal in skomponiral v 24 urah. Tskarakti vajenci so sproti odnašali v tiskarno še ne doveli suhe liste, tako da skladatelj sploh ni imel nobenega pregleda. V groznem vznemirjenju, kot blaznež, je hitel pisati note z desnico, medtem ko je z levico udarjal po klavirju. Med delom, ki je obsegalo 72 strani notnega papirja, je izpil skladatelj nič manj kot štirideset skodelic črne kave. Skladba pa je zares izšla na določeni dan ter je Leoncavallo izpolnil vse pogoje, določene v pogodbi z založnikom.

na trg prinašale in prodajale tako imenovane »kofetarice« ob starem poslopju kresije), pomakajoč vanj sveže zemlje, katere so od stojnice do stojnice ponujali naprodaj pekovski vajenci. Moški so se krepili po navadi s koščkom kruha in prekajene slanine, kakor tudi z merico vina ali pa šilcem žganja v gostilnah in vinotocih, nahajajočih se v neposredni bližini mesarskega trga.

ZGODAJ SO UMIRALI...

Končno naj opozorim glede na to, kar sem povedal v prednjem odstavku, še na neko neutajljivo in resnično dejstvo. Skoraj noben mali mesar ali pa stalnejši njegov pomočnik ni dočakal visoke starosti. Ti ljudje so umirali večinoma v najlepši dobi za boleznimi, ki jih povzročata predvsem presilno trpljenje in prehlad. Pljučnica, jetika, protin, revma, kila itd. so krajšali njihovo življenje. Sicer pa lahko trdim, da sem poznal osebo precej velikih mesarjev, ki so morali zapustiti svet v najlepši moški dobi, ne toliko zavoljo pretrdega dela, kolikor zaradi prehlajenja. Marsikdo si je nakopal bolezen pri nakupovanju živine po sejnih v krajih, preoddaljenih od železnice, ko je moral opraviti posel peš ali z vozom, in to ob vsakem vremenu.

Izza časa, v katerem sem nanizal pričujoče spominske podatke, živijo danes le še trije mesarski mojstri, in sicer Ivan Košenina, Franc Crnivec in Jakob Jesih starejši.

Naposled moram še odkrito povedati, da je mikalo tudi mene, sina malega mesarja, poprijeti se stanu svojega očeta. Toda ker sem skušal že kot otrok dovolj trpljenja in hudega, zato mi ni bilo nikdar in mi še zdaj niti najmanj ni žal, da sem se usmeril v drugo plat ter si izbral povsem drug življenjski poklic.

LOV ZA ZLATOM

5

Človeku, ki ume iz golega pojava posameznikov sklepati o poklicu ljudi in njih nakanah, zavoljo katerih streme na sever, je imel tukaj priložnost za zanimiv študij. V prvi vrsti so bile tukaj suhe, mišičaste in od sonca opaljene postave prospektorjev, ki so zavoljo novic o zlatu ob Klondikeu prihiteli ne samo iz bližnjih držav, temveč celo iz drugih delov sveta, tako tudi iz Evrope, da bi poskusili srečo v krajih večnega ledu, kako so jo prej poskušali v južnih državah in Mehiki in mogoče tudi v Avstraliji.

Tisti rejeni in močni človek tam je gotovo tesar, ki bo delal tam gori hiše za nove ljudi. Žage, za katere so morali na saneh spravljati posamezne stroje, že stoje tam. Mož je vedel, da najde zlato, za katerim grebejo tisoči po zemlji; seveda, do njega pride po ovinkih. Pa tudi oni debeli, razmeroma mladi mož, z zabuhlim gobastim obrazom, ki je imel kje v San Franciscu ali Scattlieu ali Spokaneu kako pivnico, ter hoče začeti s kakšno kje v kakem mestu izmed mnogih, ki rastejo sedaj ob Klondikeu kakor gobe po dežju, najde zlata, če bo sploh tja prišel.

Na ladji je bilo tudi poslovnih ljudi, ki so bili pripravljene lotiti se vsega, kar bi jim kaj bolj neslo. Potepuhi, igrači in sleparji, ki se zbirajo povsod, kjer daje zlato, lahkomišelnost in neizkušnost življenju smer, so se zbrali tudi tukaj. Dalje so bili med potniki odvetniki, ki so pričakovali od preprirov za deleže in drugih sporov zaslužka, pa zdravniki z malo znanja in še manj instrumentov, ki pa so pri nezgodah navadno vedno pravo zadeli, in duhovniki brez vernikov, ki so zato šli na pot... zlasti pa oni, ki so, iz vseh mogočih poklicev, bili namenjeni z rovnico in lopato in ponvo preiskati doline in globeli ob Klondikeu ter kopati iz zemlje žolto kovino, ki jo je človeštvo napravilo za svojega boga.

Taka je bila tudi prtljaga, ki so jo imeli potniki s seboj. Sestajala je največ iz vreč z obleko, provijanta, vsega mogočega orodja in sank. Razen tega je bilo na ladji tudi konj in psov, kajti v Juneauu so bili izredno dragi, ako bi se sploh dobili.

Ob ograji ladje je slonel mlad možki kakih štiriindvajsetih ali petindvajsetih let; bil je v modri uniformi ladijskega stewarda, ki menda ravno ni imel nujnega dela, kajti ogledoval si je z zanimanjem živčav na krovu in vodi. Bil je tako zatopljen v opazovanje življenja, da ni niti videl, kako si ga drug možki, ki pa je bil kakih šest let starejši, že nekaj časa ogleduje. Šele ko je ta pristopil k njemu in se rahlo dotaknil njegove rame, ga je pogledal.

»Ste vi, gospod Esher, ali niste?«

»Vi tukaj, mister...« ga je vprašal iznenadeni steward.

»Kane...« mu je oni naglo pomagal. »Zapomnite si ime: Henry Kane, potepuh in špekulant, ki se bo na vse načine trudil pograbit čim več zlata, ki ga bodo našli tam gori.«

»Torej tudi vi silite h Klondikeu?« je vprašal steward, ki ga je bil oni imel za Esherja.

»Kjer je mrhovina, se zbirajo jastrebi,« je pojasnil Kane, ki je bil bolj majhne postave in na videz slaboten. Pozorno oko bi se veseda ne zmotilo in bi spoznalo v mršavem telesu moč atleta.

»O, mrhovine ob Klondikeu ne bo manjkalo,« se je zasmejal Esher. »A da si vi štejete k jastrebom...«

»Jastrebi so prav koristne živali,« je opomnil Kane s prisiljeno resnobo. »Njihova naloga je skrbeti, da mrhovina ne bi škodila.«

»Prav za prav bi se ne smel čuditi, da vas najdem tukaj,« je ugotovil Esher, »saj me skušnija uči, da imate navado pojavljati se ob najnenavadnejšem času na najnenavadnejšem mestu.«

»Hm, to je res taka navada,« je potrdil oni. »A to trdim tudi o vas do neke meje; spominjam se, da sem tudi vas že srečal kdaj v kakem kraju, da si tega ne bi nikdar mislil. In kako ste zlezli sedaj v to uniformo? Greste li za svoj list h Klondikeu?«

»Ne popolnoma,« se je zasmejal Esher. »Tudi mene se je lotila vročica in želja po zlatu. Saj tudi ni čudno. Ko sem lovil novice za svoj dnevnik, sem moral v redakciji pregledovati tudi poročila brzojavnih agentur iz zlata polnih distriktov in jih prirejati za tisk. Tu dobiš brzojav deset besed, pa jih moraš potem napisati tisoč. Tistih devetstodevetdeset, ki jih ni, moraš uganiti, si jih naslikati in jih čitateljem prikazati. Pri tem delu mi je fantazija vedno uhalja, in če sem se bal, da mi glavni urednik vrne poročilo, ker sem preveč lagal, sem dan nato videl, da še vselej nisem dovolj lagal, da bi dohajal resnico. Bila je namreč vedno nekoliko korakov spredi. Nazadnje sem predlagal šefu, da bi me poslal h Klondikeu za poročevalca.«

»In zato ste sedaj tu?«

»Nikakor ne. Najprej me je skušal prepričati, da trpim od samoveličja, da sem megaloman. To so reči, je rekel, ki niso za takega novinca kakor sem jaz. Jaz pa sem si vtepel v glavo, da bom vse žive dni podrejen žurnalistu, kljub trudu in pridnosti, ako ne spravi-

vim svojega imena po izrednem slučaju pred javnost. Dobro in pridno delo tukaj ne bi zadostovalo. Ljudje plačujejo vedno samo ime. No, tu je sedaj izredna priložnost. Samo da bi prišel h Klondikeu, tam bi gotovo našel zlato. Mnogo zlata. Za mene je tam taka možnost kakor za vsakogar. Pa če tudi bi to ne bilo res, bi še vedno pošiljal listu poročila in jih podpisoval. Tudi to je zlato, kajti to je karijera. Če je to res megalomanija, potem mi morate priznati, da je v mojem načrtu vsaj metoda, a samo manija brez načrta je nerodna. To je nazadnje razumel tudi glavni, kajti če me že ni poslal na troške lista v svet, mi je vsaj obljubil, da sprejme vsa moja poročila in mi je dal tudi nekaj sto dolarjev predujma.«

»Tega pa ne bo dovolj,« mu je odvrnil Kane.

»Za človeka z možgani, in te morate časnikarju prisoditi, je to že nekaj.«

Mr. Kane je v dvomih odkimal.

»Saj vam je že za sam provijant treba nekaj sto dolarjev. Ob Klondikeu je zavoljo navala ljudi tako pomanjkanje živeža, da ne puščajo nikogar več blizu, kdor nima živil za eno leto. Saj bi sicer nastala strašna sila.«

»To mi je znano, pa še kaj več vem,« je odgovoril Esher. »Saj nisem zastoj imel v rokah vseh poročil od Klondikea. Zato sem se dobro oskrbel za štirinajst dni... Nikar me tako čudno ne glejte, saj sem ravno hotel povedati, da nameravam priti v Dawson z živili za celo leto.«

»Menda vendar ne kanite plačevati v Juneauu ogromnih cen?«

»Priatelj, zdi se mi, da sem vam bil malo prej namignil, da imam vsaj nekoliko možganov. Nasprotno! Mislim, da dobim svoj provijant zastoj.«

»Hm, ne bi bili tako prijazni, da bi mi povedali, kako mislite to doprinesti?«

»Boste že še videli. A to še nikakor ni vse. Omejil sem vse svoje izdatke kolikor sem mogel. Najprej sm izključil, da bi sploh kaj plačal za vožnjo. Pomagalo mi je, da sem poznal kapitana. Bil sem mu nekoč storil uslugo, kar mi je bilo prav lahko, njemu pa je to rešilo položaj kapitana pri paroplovni družbi. Takrat sem bil poročevalec za sodišče, kjer so razpravljali o neprijetni zadevi, v katero je bil zapleten tudi kapitan Smart. Navaden škandal med pomorščaki na Barbarini obali, kjer za takega človeka sploh ni pravo mesto. A spravili so ga pač bili tja, in meni ga je bilo žal. Zato sem naslikal v svojem poročilu zadevo tako nedolžno, da je plačal samo globo, drugače pa lepo odletel. Hujših posledic ni bilo. No, in zato se vozim sedaj v Juneau jaz — steward.«

»V Juneauu pa si boste morali nabaviti pse,« je izrazil Kane nov pomislek.

»Seveda, nekaj sto dolarjev za to ne bi bilo dovolj,« je priznal Esher. »A tudi za to je poskrbljeno. V Ameriki so ljudje res veliko-potezni. Šel sem k človeku, ki na veliko reši pse ter prodaja malamute in huskyje. Obljubil sem mu, da bom v svojih poročilih na vse pretege hvalil lastnosti njegovih četveronožcev, in že mi je dal štiri malamute za to. Korenjake, ki zaslužijo bodočo slavo. Reklama se mu je zdelala vredna te cene... Poglejte no v čolnu, ki ravno pristaja k ladji, tisto mlado dekle! Menda vendar ne namerava iti v Alasko?«

Previdno je pokazal na čoln, ki ga je veslač ravno privezoval k širokemu stopalu doli ob koncu stopnic.

IV

NA PALUBI

V čolnu, ki ga je pokazal steward Kaneu, sta bila dva potnika. Eno je bila mlada deklica vitke raste in silno prijetnega obraza; kakor cvet sveža barva njenega lica se je čudovito ujemala z irsko svetlimi lasmi, katerih bujnost je povsod silila izpod mehke volnene kape. Drugo pa je bil dolgodlak močen pes bolj volčje pasme, ki je na klop v čolnu priklenjen opazoval dogodke okoli sebe z odločnim nezaupanjem. Nezaupanje ni minilo psa niti sedaj, ko je dekle odvezala verigo, in se v trenutku, ko je val dvignil čoln do stopala lestvice, spretno pogrnala na nje. Vkljub temu pa se je z velikim skokom zagnal za njo in bi jo bil prevrgel v vodo, če se ne bi močno držala za vrvi, ki služi lestvici za priroč.

Dekle je samo še čakala, da ji je čolnar podal obod z goslimi, in potem je odrinila po stopnicah navzgor; roke krepkih pomorščakov pa so vlačile njene reči iz čolna na krov.

Prišedši na krov, se je ozirala okoli sebe kakor bi kaj iskala. Ko je videla, da je res uslužbenec, se je obrnila k Esherju.

»Oprostite, bi mi povedali, kje je moja kabina? Jaz sem Eileen Malony, in sem najeta za goslačico za čas vožnje.«

Mladi mož je z velikim veseljem opazoval prijetni, sveži obraz pred seboj.

»Te pa ne bo težko najti,« je odgovoril. »Je pes vaš, in mislite, da pojde z vami?«

»Da.«

»Potem spravim najprej njega kam. Tja v skladišče mora k drugim. Na prtljago bo gledal med tem tale gospod.« Pokazal je na Kunea.

(Dalje)

SMEŠNICE

ZDRAVILO

Škot pride domov k ženi, bil je pri zdravniku.
— No, kaj je rekel zdravnik? — vprašuje žena.
— Sredstvo za potenje mi je napisal!
— Caj ali tablete?
— Ne, račun!

ZMOTA

Dva tatova se pripravljata, da bi vlomila v ponosno stavbo. Prvi potegne vitrihe iz žepa ter poskuša odpreti vrata, hipoma pa ga drugi potegne nazaj!
— Kaj pa je? ga prestrašeno vpraša prvi. Ali je policaj?
— Oj ti nesrečna duša, kaj ne vidiš, da sva hotela vlomiti v gledališče! Tu so vendar vedno prazne blagajne!

ŠKOTSKA

Mimo vlaka sfrči aeroplan. Trije Škotje se peljejo v vlak, začuda celo v prvem razredu.
— Letanje ima še lepo bodočnost, reče prvi škot.
— Kmalu bomo vsi leteli! — doda drugi škot.
— Tako? Ali imata tudi vidva vozno karto tretjega razreda? — blekne preplašeni tretji škot.

KLOBUR

Ljubljancan kupuje originalni planinski klobuk.
— Slišite, tale klobuček je sicer zelo čeden, toda nima dveh lukenj v krajcih!
— Čemu pa bodo luknje?
— Za ušesa tistega osla, ki bi dal za takole klobeto toliko denarja!

RAZLIKA

Bedrač: »V čem je razlika med aktivnim ministrom in ministrom na razpoloženju?«
Stopač: »No, -- ravno v razpoloženju!«

TRIJE BRATJE

Na škotskem so živeli trije bratje. Eden izmed njih se je preselil v Ameriko. Po dolgem času se je vrnil na škotsko. Obogatel je! In doma sta ga čakala brata, oba z dolgima bradama.
— Za božjo voljo, kakšna pa stal — je vzklilnil Amerikan. — Kako, da sta si pustila rasti brado?«
— Da, ljubi brat, — sta odvrnila oba brata, — kaj nama je pa ostalo drugega, ko si pa vzel pred tridesetimi leti britev s seboj v Ameriko!

PREDRAGA SMRT

Obupan škot se hoče zastrupiti in gre v lekarno kupit lizol: »Prosim za 1 peni lizola!«
Prodajalka: »Najmanjša količina, ki jo prodajamo, stane 8 penijev.«
Škot: »Hvala lepa! Potem pa rajši se živim.«

SLABO JE NALETET

Mevžar: »Minulo noč, ko me ni bilo doma, je prišel v našo hišo tat, moja žena pa je mislila, da sem prišel jaz domov.«
Klevžar: »No, in kaj se je zgodilo potem? Je tat že pod ključem?«
Mevžar: »Pod ključem? Ne! Marveč v bolnici!«

NASPROTNA MNENJA

Klepača je podri avtomobil. Ni ga posebno poškodoval, pa vendar je mož nosil roko v obvezli. Pa ga vpraša prijatelj:
»Ali boš še dolgo nosil roko v obvezli?«
Klepač: »Zdravnik pravi, da ne, — advokat pa je nasprotnega mnenja!«

KOGA BI RAD VIDEL

Zdravnik: »Ne smem vam prikrivati, da je vašo poškodbo zelo huda in lahko vsak čas nastopi najhujše. Imate mogoče še kakšno željo? Bi radi še koga videli?«
Ponesrečenec: »Da, gospod zdravnik, in sicer drugega zdravnika!«

NEZADOVOLJEN

Hotelir: »No, ali ste zadovoljni z našim hotelom?«
Gost: »Ne povsem. Soba bi lahko bila večja, cena nižja, sobarica pa lepša.«

NA POLICIJI

Gospod je prijavil na policiji tatvino kolesaj policijski uradnik vprašuje:
— Ste imeli zavoro na kolesu?
— Ne!
— Ste imeli zvonec?
— Ne!
— Potem boste pa najprej plačali tri sto lir kazni, ker ni bilo ne zavore ne zvonca!

SPECIFICIRAN RAČUN

Ko še ni bilo železnice, je potoval neki ruski veliki knez z majhnim spremstvom skozi nemške dežele. Nekje je imel smolo, da se je zlomila ena izmed osi njegove kočije. Vaški kovač jo je popravil. Ko je končal, je vprašal neki tramkajnji veleposestnik moža, koliko bo računal za svoje delo.
»Tolar,« je odgovoril vrli mož.

»Ne bodi neumen,« je dejal posestnik, »veliki knez je zahteval specificiran račun. Napravi ga takole!« Pri teh besedah je sedel k mizi, vzel list papirja in pero ter začel pisati:

»Zlezel pod vod in os odvil 2 tolarja, zlezel izpod voza 1 tolar, os skupaj zvaril 5 tolarjev, zlezel pod voz in os privil 2 tolarja, zlezel izpod voza 1 tolar. Summa sumarum 11 tolarjev.«

»Imaš ženo in otroke, velikega kneza pa re vidimo nikoli več, je zaključil posestnik svoj račun.

Kovač je izročil račun nekemu gospodu iz spremstva. Veliki knez je plačal, ne da bi znil besedo in je odpotoval.

SLADKOST VINA

Harun al Rašid, mogočni kalif, je nekoč rekel nekemu arabskemu pesniku, ki je prepričevalno opeval vino, njegove slasti in učinke, da je gotovo sam vino pil, sicer ne bi mogel tako podrobno in pravilno pisati o tem. Kalif je določil strogo kazen, ker je Mohamed vino strogo prepovedal.

»Vsemogočni kalif,« je odgovoril pesnik, »od kod pa tvoja svetlost ve, da sem tako pravilno in dobro opeval sladkosti in učinke vina, če tvoja usta še nikoli niso pokusila grozdnega soka?«

Kalif se je nasmehnil in rekel:
»Pojdi v miru, toda o vinu ne piši več!«

Križanka št. 35

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. kavni nadomestek, 5. šolski snig na višjih šolah, 10. smučarjem dobro znana zimskosportna postojanka na Notranjskem, 15. vas južno od Maribora, 16. pokrivalo katoliške duhovščine, 17. cerkveno petje, 19. gozdna rast, 21. igralne karte, 22. obrtnik, 23. leposlovn. izdelek, 24. moško ime, 25. kratica pri krajevnih imenih, 26. mesto ob Rokavskem prelivu, 27. malo vreden, neuporaben, 28. moško ime, 29. krajevni prislov, 30. torta, 31. muslimansko sveto pismo, 32. vrsta časopisnega prispevka, 34. greben, rijem po zemlji, 35. izraz pri taroku, 37. redovniški predstojnik, 38. zanimiv, privlačen, 39. mesto med Nišem in Sofijo, 40. predlog, 41. omamno sredstvo, 42. potomec enega izmed Noetovih s'nov, 43. met, 44. vojaška enota, 45. glasbeni pojem, 46. mesto v južni Srbiji, 47. gojenec častniške soli, 48. mesto znano po številnih razporokah v USA, 49. italijanski veznik, 50. ubog, usmiljenja vredn, 51. zadruga, 52. vrste kemičnih spojin, 53. pohajač, tudi pohajkovanje, 54. obrtnik, 55. cmeravo, žalostno, 57. okusen, prijeten, uporaben, 58. kopač rovov, 59. naučen, izvežban, 60. kanonik, 61. neprijeten, neblag, 62. gradbeni material, 63. nikalica, 64. zavitek, 65. moško ime, 66. važen, nujen, 67. ne na pare, 68. ribiška potrebščina, 69. znanost, 70. nujen, nagel, silen, 71. sorodnica

Navpično: 1. dragocena domača žival, 2. naravni razvoj živih bitij, 3. čutni organi, 4. oblika pomožnega glagola, 5. pristanišče v Grčiji, 6. državna imovina, blagajna, 7. nemški spolnik, 8. latinski veznik, 9. upraviitelj pravoslavnega samostana, 10. otok na Jadranu, 11. industrijska rastlina, 12. stara beseda za pivo, 13. arabska politična upravna enota, 14. ošaben, nadut, 16. vojaško taborišče na prostem, 18. mestece v Dalmaciji, 20. svetopisemska oseba, 22. umetna pesem, 23. trgovski popust, 24. francoski revolucionar, 26. evropsko vele mesto, 27. znova, ponovno, 28. slovenski skladatelj (»Crne maske«), 29. vrsta kazni, 30. pismo, sporočilo, 31. utežna mera za drage kamne, 33. otok na Jadranu, 34. gradbeni material, 35. skromen, majhen, 36. parno število, 38. grd, neokusen, 39. ženska toaletna potrebščina, 40. gospodinska potrebščina, 41. prostor v gledališču, 42. nebesna smer, 43. svetopisemska oseba, 44. spojen neavoboden, 46. vremenski po-

1	2	3	4		5	6	7	8		9	10	11	12		13	14
15					16					17	18				19	20
21				22					23					24		
25			26					27					28			
		29					30					31				
32	33					34					35					36
	37					38					39					40
41					42					43					44	
45				46					47					48		
49			50					51					52			
		53					54					55				56
	57						58				59					
60						61					62					63
64						65					66					67
68					69										71	

jav, 47. samec domače živali, 48. postaja ob progi Ljubljana-Trst, 50. grob, neolikan, 51. kraj v Beli krajini, 52. plašljiv, nepogumen, 53. talec, jamčevalec, 54. žensko ime, (množ.), 55. čist, brez oblakov, 56. sadno drevje, 57. je najprijetnejše, najlepše, 58. mesto v Arabiji, 59. prepričanja, 60. ptica, 61. predlog, 62. število, 63. krojaška potrebščina, 65. oblika pomožnega glagola, 66. začetek puške, 67. francoski spolnik.

RESITEV KRIZANKE ŠT. 34

Vodoravno: 1. Senegalec, 9. potolažen, 17. Eton, 18. male, 19. Amor, 20. Mota, 21. Ezav, 23. kall, 24. ulan, 25. arak, 26. Nani, 27. Ares, 28. Rina, 32. privilegij, 38. povedati, 43. Aca, 44. stilet,

46. emu, 47. od, 49. alt, 51. Azana, 53. rt, 55. ara, 57. okopati, 60. aga, 62. bratomor, 63. samarijani, 65. upor, 68. kope, 71. grad, 74. rima, 80. edil, 81. Anam, 82. lani, 83. Akon, 84. reja, 85. dinamičen, 86. lakoničen.

Navpično: 1. Sena, 2. eter, 3. nogavica, 4. enak, 5. amen, 6. lazareti, 7. elan, 8. cevi, 9. Paka, 10. Omar, 11. Toledo, 12. oris, 13. Amur, 14. žolca, 15. etan, 16. Nana, 29. hi, 30. kje, 31. tema, 33. Ra, 34. valat, 35. is, 36. gl, 37. Ilok, 38. Pi, 39. vezir, 40. Dunaj, 41. to, 42. Ida, 45. topa, 48. Srb., 50. trot, 51. ata, 52. aga, 54. Trapani, 56. am., 57. oropane, 58. osa, 59. Amerika, 61. anemije, 64. iz, 65. usad, 66. Oman, 67. Rama, 68. kuli, 69. orač, 70. edin, 71. Grač, 72. amok, 70. dano, 74. ieri, 75. rdeč, 76. Alan.